

PLANOMTALE

PlanID: 20151200

Dato for siste revisjon: 11.11.2021

Dato for vedtak:

KOMMUNEDELPLAN FOR BJØRNAFJORDEN VEST (TIDL. OS KOMMUNE) 2021-2033

UTKAST

INNHALD

1. Innleiing	5
1.1. Bakgrunn og føremål	5
1.2. Prosess	5
1.3. Planavgrensing	6
1.4. Plankvalitet.....	6
1.5. Planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-2024	7
2. Rammer og føresetnader	8
2.1. Overordna føringar	8
2.2. Samfunnsdelen til kommuneplanen. Overordna arealstrategiar.....	9
2.3. Frå «Os inspirerer» til «Vi bygger Bjørnafjorden».....	10
2.4. Folketalsutvikling	11
2.5. Folkehelse	12
3. Hovudtema i planen	13
3.1. Senterstruktur.....	13
3.2. Bustadområde.....	24
3.3. Infrastruktur	24
3.4. Næringsområde	25
3.5. Strandsona.....	26
4. Andre tema	28
4.1. Bygningar og anlegg.....	28
4.2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Parkering.....	30
4.3. Grøntstruktur	30
4.4. Forsvaret.....	30
4.5. Landbruks- natur- og friluftsområde.....	30
4.6. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsoner	31
4.7. Omsynssoner.....	32

5. Konsekvensutgreiing med risiko- og sårbaranalyse	36
5.1. Innleiing	36
5.2. Samla vurdering.....	37
5.3. Vurdering etter naturmangfaldslova	41
6. Kunnskapsgrunnlag og delutgreiingar	48
6.1. ROS-analyse.....	48
6.2. Landskapsanalyse.....	48
6.3. Støyanalyse	50
6.4. Kartlegging av strandsona	50
6.5. Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselv-vassdraget.....	51
6.6. Forvaltningsplan for verna vassdrag Oselvvassdraget.....	51
6.7. Klima-, energi- og miljøplan	54
6.8. Barn og unge.....	54
6.9. Eit aldersvenleg samfunn.....	54
6.10. Folkehelse rapporten.....	55
6.11. Senterstruktur og handelsanalyse.....	55
6.12. Lyseparken – regional næringspark.....	56
6.13. Bustadsosial handlingsplan	57
7. Planprosess – organisering og medverknad	58
8. Oversikt over overordna rammer og retningslinjer	62
8.1. Nasjonale forventningar og rikspolitiske retningslinjer	62
8.2. Regionale planar.....	62
8.3. Kommunale planar	62
9. Temarettleiingar og vedlegg til planen.....	63

1. INNLEIING

1.1. Bakgrunn og føremål

Ny kommunal planstrategi for Bjørnafjorden kommune i perioden 2020-2024 vart vedtatt av kommunestyret 15.12.2020. Planstrategien slår fast at arealdelen til tidlegare Os kommune, som ikkje vart vedtatt før kommunesamanslåinga, skal ferdigstillast som kommunedelplan i Bjørnafjorden kommune. Denne planen vil få namnet «Kommunedelplan for Bjørnafjorden vest.»

Kommunen skal ha ein samla kommuneplan som omfattar samfunnsdel, handlingsdel (herunder økonomiplan) og arealdel. Samfunnsdelen skal vera retningsgjevande for kommunen sin politikk i planperioden og skapa grunnlag for dei andre planane våre. Her skal vi finna visjon for utviklinga av Bjørnafjorden, tydelege satsingsområde og strategiar. Dette omfattar òg føringar for arealbruken i kommunen. Arealdelen skal visa hovudtrekka i arealbruken i Bjørnafjorden, både no og i framtida. Han gir rammer og vilkår for nye tiltak, ny arealbruk og kva omsyn som må takast. Saman med føresegnene er arealplankartet juridisk bindande.

1.2. Prosess

Samfunnsdelen til kommuneplanen for tidlegare Os kommune vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015, medan planstrategi for kommunestyreperioden 2016-2020 vart vedteken 01.11.2016. Planstrategien og samfunnsdelen for tidlegare Os kommune ligg til grunn for vedteke planprogram for kommuneplanen sin arealdel. Der er det slått fast at arealdelen til kommuneplanen skal rullerast på deltema. Planprogrammet gjer greie for rammene for rulleringa, med hovudtema, planprosess og medverknad, og behovet for utgreiingar (PBL § 4-1, Forskrift om konsekvensutredning § 6). Premissane for utarbeiding av KPA som er skildra her ligg fast.

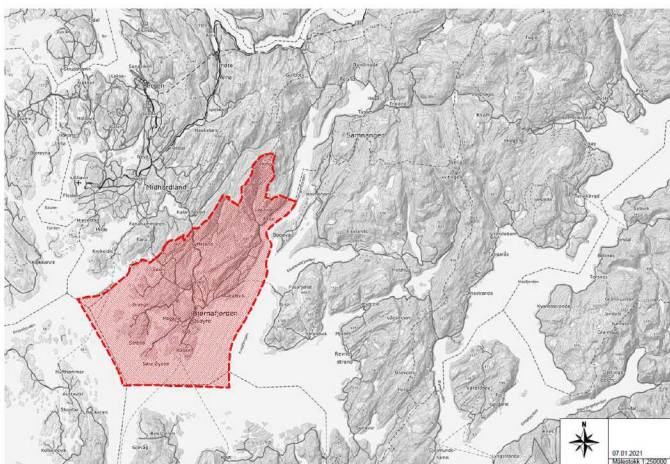
Oppstart av arbeid med rullering av kommuneplanen sin arealdel og framlegg til planprogram til offentleg ettersyn vart varsla 17.03.2016. Framlegg til planprogram for rulleringa låg ute til offentleg ettersyn i perioden 18.04.2016-17.06.2016, og vart godkjent av i Os kommunestyre 20.12.2016. Framlegg til kommuneplanen sin arealdel vart lagt ut til høyring og offentleg ettersyn sommaren 2019.

Etter 01.01.2020 har planen status som kommunedelplan (KDPA) i Bjørnafjorden kommune jf. pbl. § 11-1 3.ledd, ref planstrategi for Bjørnafjorden kommune.

1.3. Planavgrensing

1.3.1. Geografisk avgrensing

Geografisk planavgrensing for kommunedelplan for Bjørnafjorden vest 2021-2033 følger den administrative grensa for tidlegare Os kommune inkl. sjøareal. Samla flateareal er på ca 140 km².

Figur 1 Geografisk avgrensing av kommunedelplan for Bjørnafjorden vest (Os) 2021-2033

1.3.2. Tema og mål for rullering

Planprogrammet godkjent av kommunestyret 20.12.2016 opnar for revisjon av følgjande fem hovudtema i denne rulleringa av tidlegare KPA for Os:

- Senterstruktur
- Bustadområde
- Infrastruktur
- Næring
- Strandsona

For kvart tema er det utarbeidd eit sett med arealstrategiar og delmål som mellom anna har vore nytta i vurdering av innspela som kom i høyringsperiodane til planprogram og framlegg til plan. Dei fem hovudtemaa for rulleringa er gjensidig avhengige av kvarandre, og er nærare omtala i kapittel 3.

1.4. Plankvalitet

Tidlegare arealplan er utarbeidd etter plan- og bygningslov av 1985 og nyttar difor ikkje omgrep, kartkodar eller heimlar i samsvar med gjeldande plan- og bygningslov. Det vil seie at også for tema som ikkje er gjenstand for rullering har det vore nødvendig å gjere ein fullstendig gjennomgang av plankart, føresegner, vedtekter og planomtale for å støtte nye krav i lovverk og forskrifter.

I PBL frå 2008 har planomtalen fått funksjon som eit meir sentralt dokument ved tolking og handheving av planen. Kommunale vedtekter skal erstattast av føresegner. Estetikk, universell utforming og omsynet til barn og unge sine oppvekstvilkår er trekt fram som eit viktig føremål med alt planarbeid og nemnt i føremålsparagrafen til lova (§1-1). I tillegg skal kommuneplanen legge retningslinjer og pålegg frå statlege og regionale myndigheiter til grunn, og det skal gjennomførast konsekvensutgreiing av verknader av planen for miljø og samfunn (§ 4-2).

Kartforskrift til ny PBL krev endringar i teiknereglane for plankartet. For dei områda der reguleringsplan eller kommunedelplan framleis skal gjelde skal arealbruken (hovudføremålet) for området visast.

Etter § 4-3 i PBL skal det gjennomførast risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) for alle nye byggjeføremål i planen. ROS-analysen skal vise alle risiko- og sårbare forhold som har betydning for om areal er eigna til utbyggingsføremål. Område med fare og risiko og sårbare område skal merkast i planen som "omsynssoner" for å synleggjere og kartfeste kva ein må ta særleg omsyn til i planlegging av eit areal.

Sjølv om planen er gjenstand for ei temarullering er det relativt store endringar i føresegnene på grunn av overgangen frå PBL 1985 til PBL 2008. Kommunen har utarbeidd føresegner og retningsliner til kommuneplanen sin arealdel som skal vere mest mogleg konkrete og robuste for å kunne vere gode verktøy i den kommunale forvaltninga. Innbyggjarane skal så enkelt som mogleg kunne sette seg inn i kva handlingsrom som gjeld for deira eigedom eller nærmiljø. Det har difor vore viktig å skilje planomtale frå dei juridisk bindande føresegnene.

Plan- og bygningsloven sitt prinsipp om forrang av siste planvedtak følgjer av plan- og bygningslova § 1-5: «Ny plan eller statlig eller regional planbestemmelse går ved eventuell motstrid foran eldre plan eller planbestemmelse for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen eller statlig eller regional planbestemmelse.»

For reguleringsplanar som er vedtatt før arealdelen til kommuneplanen, betyr dette at kommuneplanen set til side føresegner eller føremål som er i direkte motstrid med kommuneplanen. Det er gjennom føresegnene gjort unntak for kommunedelplan og reguleringsplanar for Bjånes og Lyseparken.

Motstrid gjer ikkje at den eldre reguleringsplanen vert oppheva, men at den vert utan verknad for den konkrete motstriden. Kommunedelplanen gir vidare utfyllande føresegner for eldre planar der desse ikkje har føresegner om tilsvarande tema.

Følgjande dokument utgjer med dette samla kommunedelplan for Bjørnafjorden vest (tidlegare Os kommune) 2021-2033:

- Plankart
- Føresegner og retningsliner
- Konsekvensutgreiing (KU)
- Risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS)
- Planomtale (dette dokumentet)

1.5. Planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-2024

Gjennom vedtak av kommunal planstrategi 15.12.2020 har kommunestyret bestemt at arealdelen til tidlegare Os kommune skal ferdigstillast.

Arbeidet med ny kommuneplan for Bjørnafjorden kommune startar i 2021. Kommuneplanen består av to delar, som heng nært saman:

- Samfunnsdelen (KPS) med handlingsdel
- Arealdelen (KPA)

I samsvar med nasjonale føringar og vedtatt kommunal planstrategi er FN sine berekraftsmål ein viktig del av det som er styrande for samfunns- og arealplanlegginga i Bjørnafjorden kommune.

2. RAMMER OG FØRESETNADER

2.1. Overordna føringar

Arealplanen byggjer på føringar gitt gjennom statlege, regionale og kommunale planar og retningslinjer.

Nasjonale forventningar

Nasjonale forventningar til kommunal planlegging, sist vedtatt i 2019, legg vekt på at vi står framfor fire store utfordringar:

- Å skape eit berekraftig velferdssamfunn
- Å skape eit økologisk berekraftig samfunn gjennom blant anna ein offensiv klimapolitikk og ei forsvarleg ressursforvalting
- Å skape eit sosialt berekraftig samfunn
- Å skape eit trygt samfunn for alle

Ei viktig bestilling til kommunane er å definere ein lokal senterstruktur som sikrar langsiktige landskapsverdiar og jordvern, og som legg til rette for auka bruk av gonge/sykkel/kollektiv, og som gir ei tettare kopling mellom bustader, tenester, handel og arbeidsplassar.

Regjeringa har bestemt at FN sine 17 berekraftsmål, som Norge har slutta seg til, skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i vår tids største utfordringar, også i Norge.

I samsvar med nasjonale føringar og vedtatt kommunal planstrategi er FN sine berekraftsmål ein viktig del av det som er styrande for samfunns- og arealplanlegginga i Bjørnafjorden kommune.

Dei tre fellesmåla – tilpassa til lokale forhold – er:

- Mål 13: Stoppa klimaendringane
- Mål 11: Berekraftige tettstadar og lokalsamfunn
- Mål 9 : Næring, innovasjon og infrastruktur

Fellesmåla tar opp i seg tema for rulleringa av arealdelen til Bjørnafjorden vest.

- Senterstruktur
- Bustadområde
- Infrastruktur
- Næring
- Strandsona

For dette planarbeidet er mål 11 «Berekraftige tettstadar og lokalsamfunn» + mål 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15 og 16 førande:

Ein nærare oversikt over retningsliner som ligg til grunn for utarbeidinga av planen er gitt til sist i planomtalen.

2.2. Samfunnsdelen til kommuneplanen. Overordna arealstrategiar

Os kommune vedtok 1.11.2016 planstrategi for kommunestyreperioden 2016-2020. Planstrategien er retningsgjevande for kommunen si planlegging og viser utviklingstrekk og utfordringar kommunen må ta stilling til i arbeidet med rullering av kommuneplanen.

Samfunnsdelen til kommuneplanen vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015. I samfunnsplanen er berekraftig utvikling, folkehelse/universell utforming og etikk/samfunnsansvar grunnleggande føringar. Dei seinare åra er også nullvekst i personbiltransport og bustadfortetting løfta fram. Arealdelen byggjer vidare på dei føringane som ligg i samfunnsdelen og på ei grundig politisk handsaming i Plan- og bygningsutvalet og i Kommunestyret.

Arealplanlegging er eitt av dei viktigaste verkemiddela kommunen har for å legge til rette for at bjørnafjordingane kan leve gode sjølvstendige kvardagsliv. Arealplanen skal stå i samanheng med det generelle folkehelsearbeidet i kommunen. Korleis vi utviklar tettstader og nærmiljø betyr mykje for livskvaliteten og helsa til folk. Gode nærmiljø med tilgang til møteplassar, kultur- og fritidstilbod og rekreasjonsområde nær buområda er svært viktige for bu- og livskvalitet.

Føringar frå samfunnsdelen av kommuneplanen som er ført vidare til arealplanen som overordna arealstrategiar:

Senterstruktur

I tråd med føringane i Regional plan for attraktive senter fastset arealplanen ein senterstruktur som legg til rette for livskvalitet, vekst, robust næringsliv og miljøvennleg transport.

Offentleg infrastruktur

Det skal sikrast areal til offentlege funksjonar som skule, barnehage, institusjonar, vegar og liknande. I tillegg skal det sikrast nok areal til rekreasjonsføremål, idrett og friluftsliv, og då særleg tilgang til grøntområde og natur i nærmiljøet.

Bustad

Bustadbygging skal skje som fortetting i tilknytning til eksisterande infrastruktur og langs kollektivaksar. Nye utbyggingsområde må sjåast i samanheng med realisering av nødvendig infrastruktur i og til/frå området.

Kommunen skal styre bustadbygginga mot fortetting og transformasjon i senterstrukturen, som Osøyro. Bustadbygginga skal stø opp under senterstrukturen og ha differensiert bustadmasse. Bjørnafjorden vest har overskot på einestader og treng difor å styrke tilbodet av andre typar bustader.

Den store folkeveksten og høge utbyggingstakten krev overordna planlegging som er godt forankra både politisk, administrativt og blant bjørnafjordingane. Målet om 3 prosent vekst er vidareført frå

samfunnsplanen til arealdelen. Reknar ein 2,35 innbyggjarar per husstand (kommunestatistikk Bjørnafjorden vest) svarar dette til eit bustadbehov på 8300 nye bustader, eller i snitt om lag 400 nye bustader i året.

Næring

Plasskrevjande næringar skal lokalisast i utkanten av sentrum og langs hovudvegnettet. Tilsettintensive næringar skal liggje i og nær Osøyro. Detaljhandel skal liggje på Osøyro og i kollektivknutepunkt knytt til lokalsenter. Daglegvarehandel kan òg lokalisast i nærsentra. Lyseparken blir det nye store næringsarealet i Bergensregionen og vil danne eit tyngdepunkt med allsidig næringsverksemd med innovative og framtidsretta løysingar.

Fritidsbustader og strandsone

I samband med revisjon av arealplan er det gjennomført ei kartlegging av kvalitetar knytt til strandsona.

Fritidsbustader/naust skal leggjast til område avsett til føremålet i gjeldande arealplan. Område som er eigna til rekreasjon og friluftsliv skal sikrast mot utbygging. Andre tema
Kjerneområde for landbruk skal vernast og matjord skal takast vare på.

2.3. Frå «Os inspirerer» til «Vi bygger Bjørnafjorden»

Visjon, misjon og verdiar frå «Os inspirerer»-prosjektet (2006) er vidareført i Samfunnsplanen 2015-2027 og har også vore førande for rullering av denne arealplanen.

Visjon:

Eit samfunn med vekstkraft og evne til å fornye seg sjølv

Misjonen er:

Livskvalitet for alle

«Vi vil skape resultat!»

Vi vil sjå at det gror og saman med andre vil vi skape konkrete resultat.

«Vi lyttar med respekt!»

Vi vil lytte til alle som tek kontakt for å gje oss gode råd. Viktige synspunkt og gode idear kan kome frå alle kantar.

«Vi meiner entusiasme inspirerer!»

Vi vil støtte alle som ønskjer å få til noko.

«Vi gjer det vi seier!»

Når diskusjonen er ferdig blir tiltaket gjennomført. Vi vil ikkje vere dei som «lovar og lyg». Vi må derfor tenkje nøye gjennom det vi lovar, og når noko er bestemt – så gjer vi noko med det!

I samband med etablering av Bjørnafjorden kommune vart det laga eit nytt prosjekt, «Vi bygger Bjørnafjorden», som er oppsummert i eit strategidokument som gjeld fram til ny samfunnsdel for Bjørnafjorden er ferdig i 2022.

Strategidokumentet har tre strategiområde: **FOLK, FELLESSKAP og FRAMTIDSRETTA KOMMUNE.**

På bakgrunn av strategidokumentet og dei tre strategiområda, er følgjande visjon, misjon og verdiar vedtatt for Bjørnafjorden kommune (2019):

Samfunnsoppdrag (misjon):

Det gode liv for alle.

Visjon:

Eit raust og attraktivt lokalsamfunn med evne og vilje til nyskaping.

Verdiar:

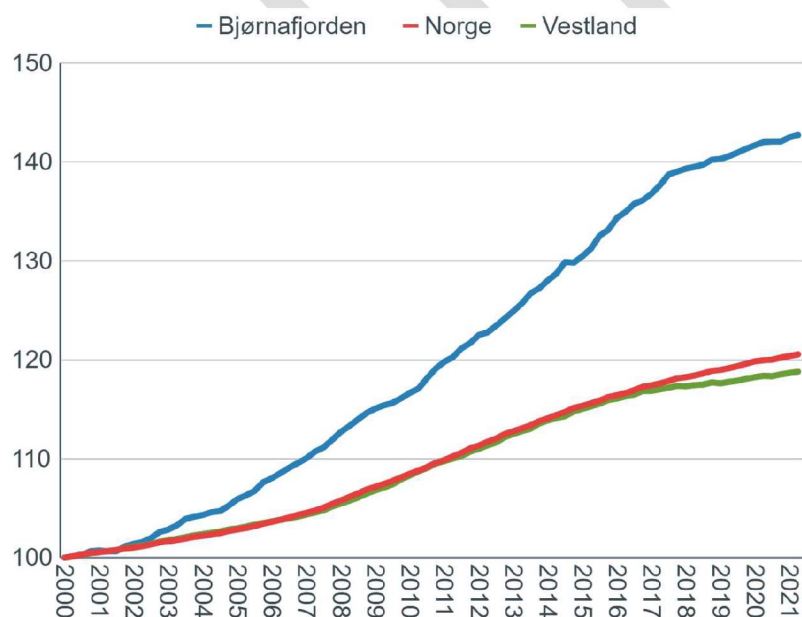
– Vi lyttar med respekt – Vi finn smarte løysingar – Vi gjer det vi seier – Vi er inkluderande

2.4. Folketalsutvikling

Bjørnafjorden vest har hatt ein befolkningsvekst langt over landsgjennomsnittet dei siste åra, med høgt fødselsoverskot, høg innvandrandel og høg netto innflytting. Kommunen er klar over at fødselsoverskotet, innvandrandelen og netto innflytting har gått noko ned de siste tre årene, noko som òg prognosane frå fylket, Telemarksforskning og SSB viser. Bjørnafjorden kommune tar likevel høgde for ei dobling av folketalet i Bjørnafjorden vest fram mot 2040, 40.000 innbyggjarar i 2040, eller ein årleg folkevekst på 3 %. Dette for å kunne tilby innbyggjarane «Det gode liv for alle».

Bustad- og befolkningsprognosen frå Hordaland fylkeskommune (AUD-rapporten) forventar at Bjørnafjorden vest vil ha 30.674 innbyggjarar i 2040 i hovudalternativet. SSB opererer med tre alternative framskrivingar for 2040, låg, middels og høg vekst. SSB forventar at Os vil ha 29.400 innbyggjarar i 2040 i hovudalternativet (middels). Telemarksforskning laga i 2017 ein regional analyse for Fjell, Os, Meland og Lindås som del av sluttrapport for Byregionprogrammet «Robuste, berekraftige senter i ein felles bu- og arbeidsmarknadsregion». Analysen viser fire ulike scenarior for befolkningsutvikling; låg attraktivitet, normal, historisk og høg attraktivitet.

I 2021 laga Telemarksforskning ein ny rapport som viser ein mykje lågare befolkningsvekst enn Bjørnafjorden er van til. Men viss den høge bustadsattraktiviteten som Bjørnafjorden har hatt dei siste ti åra fortset heilt til 2040, vil folketalet bli på over 32 000 innbyggjarar i 2040.

I figuren ser vi utviklinga av folketalet i heile Bjørnafjorden kommune samanlikna med landsgjennomsnittet, sidan byrjinga av 2000.

Bjørnafjorden vest skårar svært høgt på bustadattraktivitet og erfaringar viser at folkeveksten i lang tid har vore høgare enn prognosane. Vi veit enno ikkje kva ny E39 vil bety for veksten, men erfaringar frå andre stader viser at det er rimeleg å tru at den vil fortsetje. Dette gjer det ekstra viktig å sikre tilstrekkeleg areal til bustadbygging og infrastruktur, her under offentlege areal rundt eksisterande anlegg eller andre sentrale stader i senterområda. Det må sikrast areal til utviding av skulane og areal til nye barnehagar. Det må òg sikrast tilstrekkeleg offentleg og felles uteoppholdsareal for innbyggjarane i den tette strukturen. Det vert òg viktig å sørge for at dei offentlege områda, funksjonane, tenestene og rekreasjonsareala heng saman i eit finmaska, attraktivt og grønt gang- og sykkelvegnett og har ei god kopling frå hovudstrukturane i utbyggingsmønsteret til stamlinjene i kollektivnettet.

Kor stor veksten blir er avhengig av kor attraktiv kommunen greier å bli og legge til rette for utvikling av næringsliv og busetting dei neste åra. Lyseparken er eit stort og spennande næringsområde som vil bli ein motor i utvikling av næringslivet, både i Bjørnafjorden vest og i Bergensregionen. Bjørnafjorden har høg bustadattraktivitet og med alle dei spennande og nye arbeidsplassane som vi trur vil kome i Lyseparken, vil den høge veksten i kommunen fortsette minst fram til 2040.

2.5. Folkehelse

Folkehelseoversikta 2019-2022, «Levekår og helse i Bjørnafjorden kommune», gir ei oversikt over innsamla data om levekår og helse for innbyggjarane i Bjørnafjorden. Folkehelse rapporten dannar ein del av kunnskapsgrunnlaget for vedtatt kommunal planstrategi for Bjørnafjorden 2020-2024, og vart ferdig i 2020. Rapporten har derfor ikkje vore ein del av grunnlaget for arbeidet med kommuneplanen for tidlegare Os kommune før etter offentleg høyring av planen.

Folkehelseoversikta for Bjørnafjorden kommune gir ei oversikt over, og ei vurdering av, følgjande emne for både aust og vestsida av kommunen:

- Befolkingssamansetjing
- Oppvekst- og levekårstilhøve
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skadar og ulukker
- Helserelatert åtfærd
- Helsetilstand

Det er ein klar samanheng mellom berekraftsmåla planstrategien for Bjørnafjorden byggjer på, arealplanlegging og folkehelse. Føremålet med folkehelsearbeidet er å gjera lokalsamfunna til ein trygg og god plass å leva, og gje alle innbyggjarane same moglegheit til å leva sunne og gode liv. Kommunen har mange høve til å påverka utviklinga i folkehelsa. Folkehelseperspektivet skal vere ivaretatt i arealbruk og føresegnar til kommuneplanen sin arealdel.

3. HOVUDTEMA I PLANEN

3.1. Senterstruktur

3.1.1. Arealstrategi

Arealstrategi frå planprogrammet:

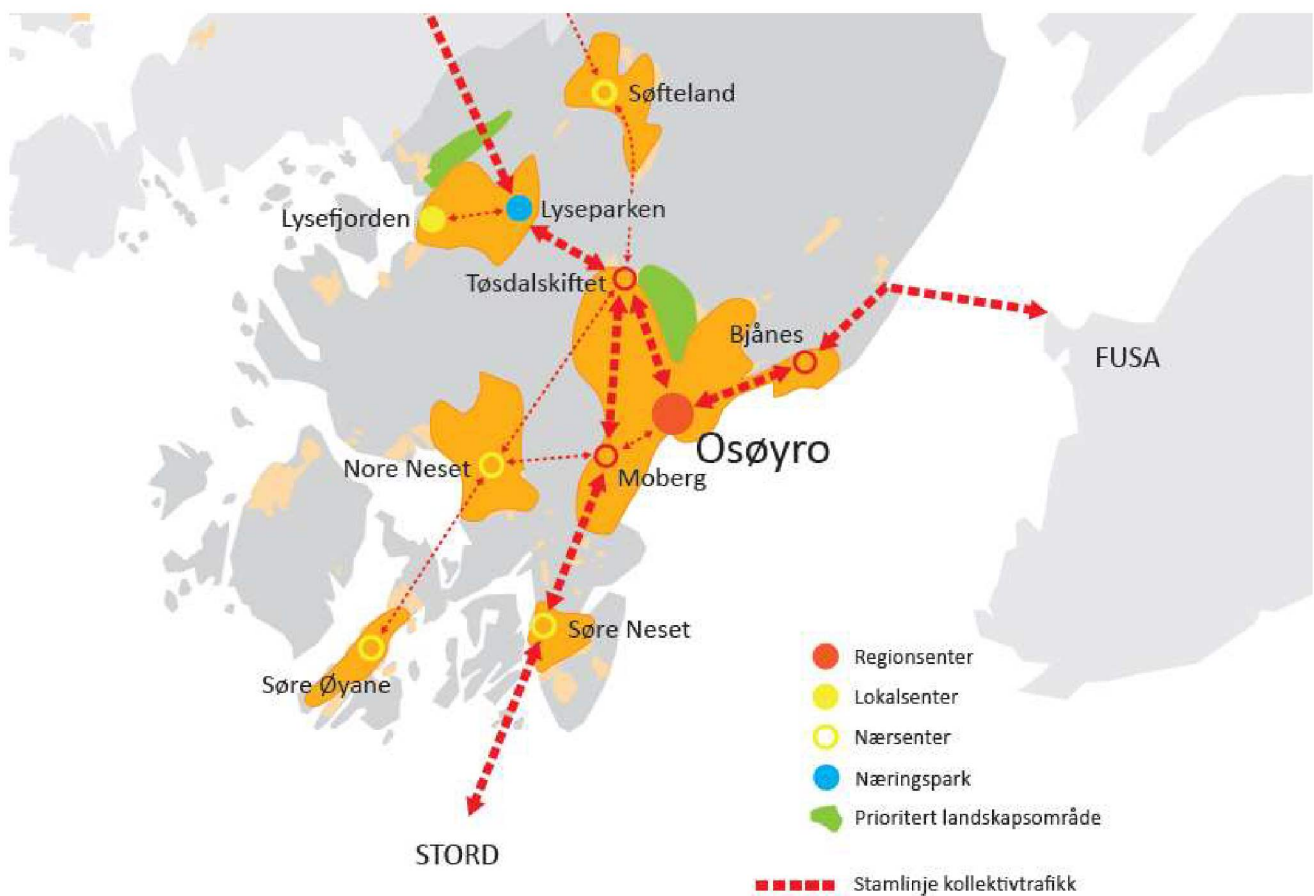
«Levande, attraktivt og trygt Osøyro, som ein samlingsstad for Os kommune og kommunane rundt.»

Senterstrukturen i Bjørnafjorden vest følgjer prinsipp som fastlagt i Regional plan for attraktive senter i Hordaland, regionsenter er avsett i senterplanen. I tillegg har kommunen sett av eit lokalsenter og 4 nærsenter i Os, med utgangspunkt i dagens byggjesoner og etablert infrastruktur. Framtidig vekst i byggeområde skal primært skje innanfor senterområda i denne strukturen.

Bjørnafjorden kommune vedtok byvekstavtalen for Bergensområdet 18.02.2020, denne gjeld for Bjørnafjorden vest. Gjennom denne er Bjørnafjorden kommune sikra 27,1 millionar kroner årleg (i avtaleperioden) til tiltak innan satsingsområda: gange og sykkel, kollektivtransport og infartsparkering. Det overordna målet for Byvekstavtalen er å stimulere til tiltak som bidrar til at framtidig vekst i persontransport skal takast over kollektivtransport, sykkel eller gange, «nullvekstmålet»

Byvekstavtalen skal mellom anna bidra til meir effektiv arealbruk og meir attraktive regionsenter. Arealstrategiane som er vald i denne planen er med på å understøtte måla i byvekstavtalen.

Bjørnafjorden kommune planlegg for ei dobling av folketalet fram mot 2040. Dette gjer det ekstra viktig å sikre tilstrekkeleg areal til infrastruktur, her under offentlege areal rundt eksisterande anlegg eller andre sentrale stader i senterområda. Det må sikrast areal til utviding av skulane og areal til nye barnehagar. Det må òg sikrast tilstrekkeleg offentleg og felles uteopphaldsareal for innbyggjarane i den tette strukturen. Det vert òg viktig å sørge for at dei offentlege områda, funksjonane, tenestene og rekreasjonsareala heng saman i eit finmaska, attraktivt og grønt gang- og sykkelvegnett og har god kopling mellom hovudstrukturane i utbyggingsmønsteret og stamlinjene i kollektivnettet.

2022

Figur 2 Senterstruktur i Bjørnafjorden vest..

Arealplanen definerer senterpunkt og omland til dei ulike sentra. Utstrekning er tilpassa topografi og utbyggingsmønster i Bjørnafjorden vest.

Senternivå	Innhald	Bjørnafjorden vest
Regionsenter/ kommunesenter	Funksjonar, handel og tenester for heile kommunen og kommunane rundt. Hovudtyngda av kommunal forvaltning og besøksintensive tenestetilbod	Osøyro
Lokalsenter	Funksjonar, handel og tenester for eit større senteromland. Desentraliserte kommunale tenester	Lysefjorden
Nærsenter	Funksjonar og tilbod til nærområdet. Forretning avgrensa til daglegvarehandel	Sjøfteland Nore Neset Søre Neset Søre Øyane

Tidlegare Os kommune deltok i eit pilotprosjekt for å utarbeide ein metode for **sentrumsavgrensing**. Utgangspunktet er **gå-staden** med god gang- og sykkeltilgang til daglege funksjonar, basert på reisevaneundersøkingar, kombinert med **landskapsanalyse** og ei rekke kriterium knytt til **kulturminnevern, jordvern, historisk kjerne, utbyggingspotensial**, med meir.

Sentrumssona i regionsenteret Osøyro, **sentrum (S)** er den sona der ein ønskjer mest urban utvikling. Sentrum er delt i to soner, **(S1)** og **(S2)**. I tillegg er det sett av eit område til sentrumsformål nord i regionsenteret **(S3)**. Utanfor sentrum er det gitt ei **indre (IF)** og ei **ytre fortettingssone (YF)**.

I lokal- og nærsenter er det definert ei indre fortettingssone og ei ytre fortettingssone. Innanfor indre fortettingssone er det òg lagt inn eit sentrumsformål, her skal arbeidsplassar, handel og tenester konsentrerast. Innanfor indre fortettingssone vil også den største bustadfortettinga skje. I den ytre fortettingssona vil det vere meir differensiert bustadutbygging.

I hovudsak er alle nye bustadområde lagt innanfor sentersonene. Det er gjort ei differensiering på utnytting slik at det er lagt opp til høgast fortetting i den indre sona og lågare utnytting til lenger ut ein kjem (større tomter og areal). Nye bustadområde skal ha differensiert bustadmasse, både for å sikre varierte bustadområde og for å sikre bustadsosiale tiltak.

Gjennom arbeidet med senterstruktur er det gjort ei rekke kartleggingar innanfor kulturminne, friluftsiinteresser, landbruk, landskap, geologi, ROS, folkehelse og barn og unge sine oppvekstvilkår innanfor kvart enkelt senterområde. Det er gjort ei fagleg tilråding av sentrumssoner og innspel til arealplanen basert på denne metoden. Deretter er det gjort ei politisk vurdering og vedtak av endelege sentrumssoner og nye byggjeområde som skal leggjast til grunn for plankartet.

Hordaland fylkeskommune si kartlegging av tilgjengeleg areal i bustadregulerte område (AUD rapport 10-17) syner kva som er bustadreserven i tidlegare Os kommune. Rapporten konkluderer med at kommunen har rikeleg med areal som er sett av til bustad fram til 2040, men at to tredjedelar ligg utanfor gangavstand til senter. AUD-rapporten har då lagt til grunn ein sirkel på 15 min gangavstand frå definerte senter og ikkje kommunen sitt eige forslag til senteravgrensing. Rapporten tar elles utgangspunkt i Bustad- og befolkningsprognosen frå Hordaland fylkeskommune, der det er det venta eit behov for 3222 fleire bustader i Bjørnafjorden vest innan 2040. Dette er langt under den veksten kommunen har lagt til grunn i samfunnsdelen og i arbeidet med arealplanen.

Tabell nedanfor viser Bjørnafjorden vest sin prognose med fordeling av folkevekst i dei ulike senterområda. Tabellen viser vidare korleis fordelinga var i planforslaget som låg ute på høyring i 2019 og korleis fordelinga no er i revidert planforslag. Det har vore ein føresetnad at størstedelen av veksten skulle komme i regionsenteret. I prognosen var målet at ein skulle få 45% av veksten i regionsenteret, dette blei berre 35 % i første planutkast. Men etter at ein del gamle utbyggingsområde utanfor senterstrukturen er tatt ut er talet auka til ca. 40 %. Tabellen viser elles tal på personar i dei ulike senterområda. Resultata i AUD-rapporten er rekna om til personar (anslått tettleik på 8 bueiningar pr. daa i S, 4 i IF og 2,5 i YF). Dei same tala er nytta for plan. Dette er gjort for å kunne samanlikne dei ulike prognosane.

Tabell 1 Tabellen viser fordeling av tenkt vekst i Bjørnafjorden vest

Dagens status		Prognose		Planforslag		Rev. Planforslag Tatt ut uaktuelle gamle	
Senter	Personar pr. 01.01.2018	% av vekst	Tal på nye personar i 2040	Plan-utkast %	Planutkast personar	Rev. Plan %	Rev.plan personar
Osøyro (S1, S2, S3, IFO, YFO)	8 531	45	8 800	35	8 170	40,2	7 741
Lysefjorden (IFL, YFL)	1 626	20	3 900	25	5 833	22,5	4 340
Søfteland (IFS, YFS)	2 118	10	1 900	9,8	2 299	7,1	1 361
Nore Neset (IFN, YFN)	2 798	10	1 900	8,5	1 602	8,2	1 583
Søre Neset (IFS _n , YFS _n)	3 297	5	1 000	6,9	1 054	5,0	965
Søre Øyane (IFS _ø , YFS _ø)	1 102	5	1 000	6,4	1 496	7,4	1 435
Øvrige (A)	1 059	5	1 000	12,4	2 917	9,6	1 849
Sum	20 531	100	19 500	100	23 369	100	19 274

Som sagt ønskjer Bjørnafjorden kommune at den største veksten skal kome rundt kommune- og regionsenteret og dermed styrke opp under den funksjonen Osøyro har. Ytre fortettingssone for Osøyro (YFO) er strekt ut og omfattar dei store utbyggingsområda i sør (Moberg), nord (Varåsen) og aust (Bjånes). Områda ligg til dei overordna kollektivaksane med stamlinjene for kollektivtrafikken. I tillegg er det viktig for kommunen å styrke utviklinga austover langs kollektivaksen som knyter kommunen saman på tvers av Bjørnafjorden.

Innanfor kommunesenteret er det igangsett arbeid med områderegulering, dette gjeld Osøyro og Hauge. Det kan vere aktuelt med fleire områdereguleringar innafør senteravgrensinga.

Lysefjorden vil bli det neste store utbyggingsområdet, området ligg sentralt i forhold til det framtidige og overordna vegnettet og kollektivtilbodet. Det ligg føre godkjent plan for Lyseparken.

Søfteland og Nore Neset har hatt og vil framleis få sterk vekst. Søre Neset er den nest største krinsen i kommunen, men her er det sterke landbruksinteresser som gjer at veksten vil avta. Det ligg store arealreservar utanfor senterområda, men her ønskjer kommunen å bremse veksten.

Alle senterområda er omfatta av omsynssoner med krav om felles planlegging, H810, for dei sentrale områda. Føresegnene pkt. 2.1 slår fast at felles planlegging kan vere områderegulering, detaljregulering eller strategisk plan vedtatt av kommunestyret.

I tidlegare arealplan var utbyggingsstrategien å bygge ut langs to utbyggingsaksar. I kommunedelplanen for Bjørnafjorden vest er utbyggingsstrategien å bygge opp under senterstrukturen. Å gå over frå utbyggingsaksar til senterstruktur har vore ei utfordring bl.a. fordi om lag halvparten av tilgjengeleg bustadareal i tidlegare arealplan låg utanfor dei nye sentersonene.

Plan-, bygg- og miljøutvalet (PBU) i Bjørnafjorden kommune har gjort eit stort arbeid med å gå igjennom og vurdere alle eldre, ikkje utbygde bustadområde utanfor senterstrukturen på nytt. Byggjeområde som oppfyller tre eller fleire av følgjande kriterium er vurdert:

- 1 - Område i tidlegare plan som ligg utanfor senterstrukturen og som ikkje er utbygd
- 2 - Område utan god infrastruktur eller som har uløselege rekkefølgjekrav innanfor planperioden (område utan trygg skuleveg, område utan offentleg vatn og avlaup)
- 3 - Område som har lagt inne i eldre plan som utbyggingsområde i 15 år utan at det har skjedd noko
- 4 - Område som er utsett for ras eller flaum (jf. ROS)
- 5 - Område innanfor kjerneområde landbruk (jf. KU)
- 6 - Etablerte område som er ferdig utbygt
- 7 - Uregulerte område

Etter dette er omfanget av byggjeområde som ligg utanfor senterstrukturen redusert, medan fortettinga innanfor senterstrukturen, og då særleg regionsenteret Osøyro, er noko auka. Planen legg opp til at nær 90 % av innbyggjarane i kommunen vest for Bjørnafjorden skal bu innanfor senterstrukturen, medan ca. 10 % av innbyggjarane kan lokaliserast til byggjeområde utanfor senterstrukturen.

For ytterlegare å bygge opp under senterstrukturen er det eit overordna krav om at det skal utarbeidast mobilitetsplan for alle reguleringsplanar og naudsynte tiltak skal sikrast i reguleringsplan.. Mobilitetsplanen skal gjere greie for korleis infrastruktur, bygningar og uteområda kan utformast for å avgrense transportbehovet, fremje miljøvennleg transport og sikre trygg og hensiktsmessig varelevering, parkering og tilkomst for alle trafikantgrupper. Mobilitetsplanen skal òg inneha ei mobilitetsutgreiing som viser at dei valgte løysingane bidrar til å oppfyller nullvekst-målet.

3.1.2. Osøyro – kommune- og regionsenter

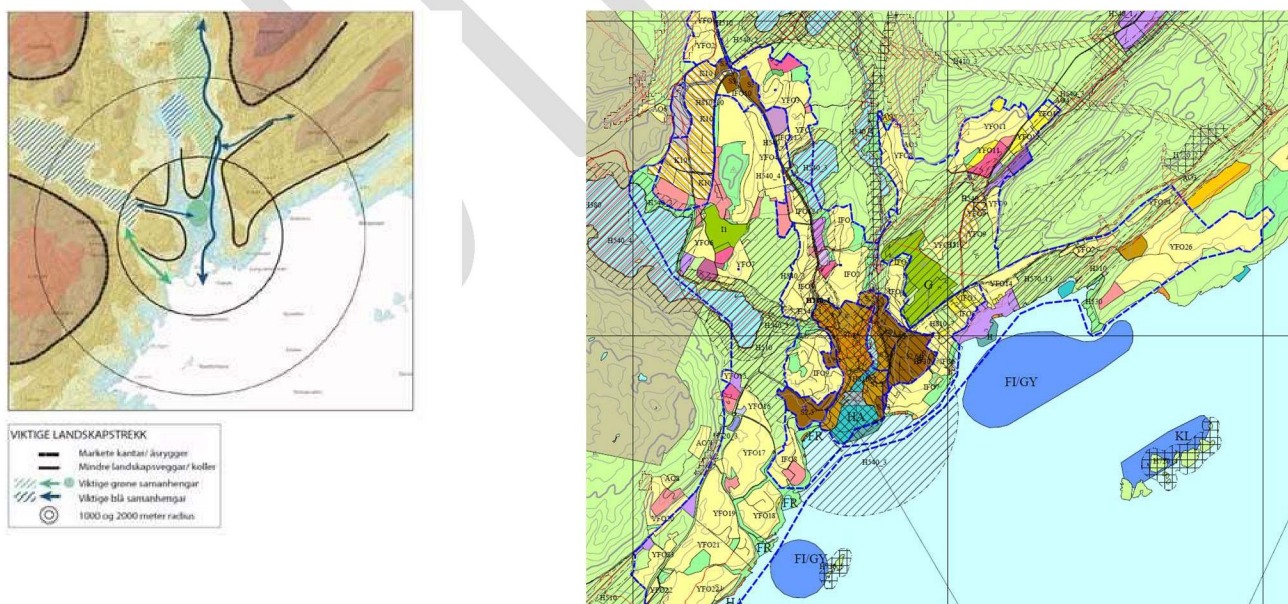
Osøyro er regionsenter og kommunesenter for Bjørnafjorden kommune. På Osøyro ligg blant anna Os kyrkje, Bjørnafjorden rådhus, kulturhuset Oseana. Ikkje langt unna ligg Solstrand Hotel & Bad. Osøyro er og har vore eit kommunikasjonsknote sør på Bergenshalvøya. Her møtest Byvegen (E39) og fv. 552. Her går det hurtigbåt sørover til Sunnhordland og Rosendal. Her har det vore drive industri og handel i lang tid. Osøyro var òg endestasjon for den gamle Osbana som gjekk frå Bergen, via Nesttun til Os. Dei siste tiåra har sentrum blitt rusta opp med gjestebrygge, parkar, skulpturar og eit eige Oselvarmiljø. Ei hovudutfordring i Osøyro er å leggje til rette for høg grad av fortetting utan å øydelegge eksisterande småskala stadidentitet med stor tidsdjupne og flotte naturkvalitetar knytt til elv, hamn og gamle villaområde. Ein eigen områdeplan for Osøyro er under arbeid, og er planlagt ut på høyring hausten 2021.

Sentrum er delt i to soner, (S1) og(S2). I tillegg er det er sett av eit område til sentrumsformål nord i regionsenteret (S3). Utanfor sentrum er det gitt ei indre (IF) og ei ytre fortettingssone (YF).

Osøyro og Kolskogen har vakse saman slik at ytre fortettingssone rundt Osøyro heng saman med Kolskogen. Ytre fortettingssone rundt Osøyro omfattar store bustadområde, frå Lekven og Moberg i sør, Kolskogen og Nymark i nord, Nordmarka og Hjelle i nordaust og Midtbøvegen og Bjånes i aust.

Det er eit overordna mål å konsentrere framtidig bustadbygging i størst mogleg grad rundt Osøyro. Slik oppnår ein best mogleg stadutvikling, eit breitt handels- og servicetilbod, best mogleg tilgjenge for innbyggjarane, og minst mogleg utslepp frå transport. Bjørnafjorden kommune meiner det som realistisk at 40 % av veksten i Bjørnafjorden vest vil komme på Osøyro, inkludert Bjånes og Kolskogen, innanfor denne rulleringsperioden av kommunedelplanen. Dette tilsvarer om lag 7750 nye innbyggjarar i regionsenteret i 2040, og om lag 3300 nye bustader. Innanfor kommunesenteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål: S1.3, S2.4, S2.5, S2.6
- Bustader: IFO4, IFO5, IFO10, YFO10, YFO11, YFO12, YFO18
- Offentleg eller privat tenesteyting
- Næringsverksemd

Figur 3 Kommune- og regionsenteret Osøyro er definert av ei indre sentrumssone som omfattar sjølve Osøyro, og som er omgitt av ei indre og ei ytre fortettingssone som omfattar store bustadområde og næringsområde som Kolskogen.

3.1.3. Lysefjorden lokalsenter

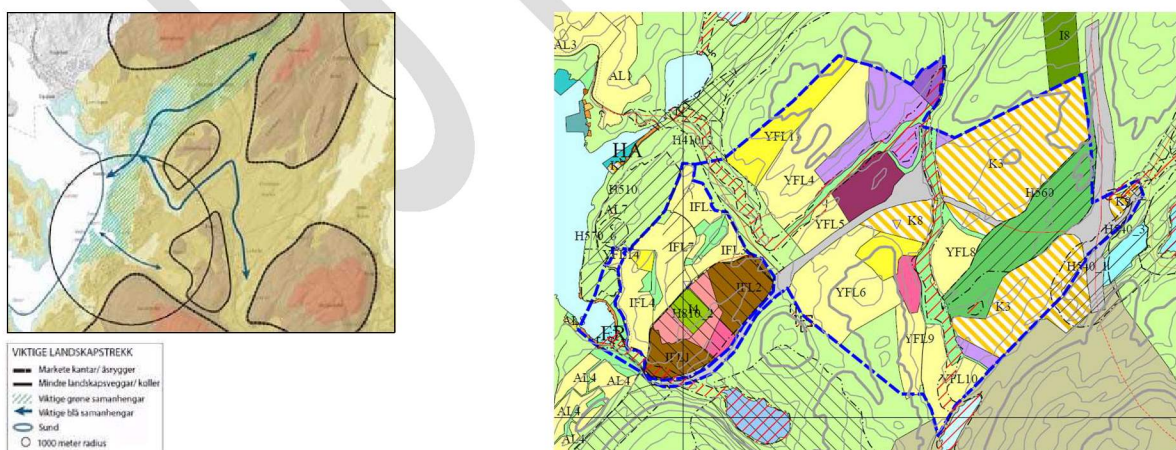
Lysefjorden er kanskje mest kjent for Lyse Kloster og Lysøen og har såleis lange historiske røter tilbake. Lyse kloster vart grunnlagt i 1146 som dotterselskap av Fountains Abbey i Yorkshire, England. Lyse Kloster var eitt av fem cistercienserkloster i Norge i mellomalderen. På slutten 1500-talet vart det meste av klosteret rive, klebersteinen skal ha blitt nytta i Rosenkranstårnet i Bergen og Kronborg slott i Danmark. Landskapet rundt klosterruinane og dalen ned til sjøen ber preg av den rike kulturhistoria og er bevaringsverdig som ein historieforteljande heilskap. Lysøen er kjent for Ole Bull sin villa. Ole Bull var ein av verdas fremste fiolinvirtuosar. I dag er «Villa Lysø» bevart som museum, kafé og konsertsal. Bygget og anlegget rundt har stor kulturhistorisk bevaringsverdi. Kulturminneaksen frå Lysekloster via kulturlandskapet rundt garden Lysekloster til Lysøen er verdifull og skal ikkje fortettast. Hovudtyngdepunktet for vekst er difor lagt til området innanfor.

Planen tar høgde for at Lysefjorden skal få om lag 22 % av veksten i kommunen, grunna si sentrale lokalisering på den regionale hovudstamvegen mellom Bergen og Stavanger. Dette tilsvarer om lag 4350 nye innbyggjarar i lokalsenteret Lysefjorden i 2040, og om lag 1775 nye bustader.

Det er ikkje funne grunnlag for å ha to separate senter i Lysefjorden/ Lyseparken slik som det er føreslege i samfunnsplanen. Desse to sentera vil ligge for tett opp i ein annan slik at dei risikerer å «utkonkurrere» kvarandre. I staden er dette området i sin heilskap definert som eit langsiktig utviklingsområde i lokalsentermålestokk. Ei hovudutfordring er å knytte næringspark, byggjesone og nye utbyggingsområde tett saman med mjuk infrastruktur. Lyseparken ligg tett ved nytt kryss på E39 og nær viktig infrastruktur som flyplass. Det ligg føre godkjent reguleringsplan for Lyseparken. Lyseparken vil utfylle tilbodet for næringsareal i både Bjørnafjorden vest og i heile Bergensregionen. Det vil legge til rette for betre dynamikk og næringsbalanse i regionen, sikre kortare reiseveg for mange og vere med å oppfylle nullvekstmålet.

Senterområdet for Lysefjorden vil ligge rundt eksisterande skule, barnehage og idrettsanlegg. Kommunen ønskjer å utvikle dette området og at Lysefjorden lokalsenter skal utviklast i retning ny kollektivakse E39. Innanfor lokalsenteravgreisinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål: IFL1, IFL2
- Bustader: IFL4, YFL7, YFL11
- Offentleg eller privat tenesteyting (ved eksisterande skuleområde)
- Grav og urnelund

Figur 4 Lysefjorden lokalsenter er definert kring eksisterande offentleg skule, barnehage og idrettsanlegg, og skal knytast saman med Lyseparken gjennom blågrønne strukturar og ferdselsvegar.

3.1.4. Søfteland nærsenter

Søfteland har vore eit viktig knutepunkt mellom Os og Bergen i lang tid. Den Stavangerske postvegen gjekk gjennom Søfteland. Postvegen følgde truleg ein gamal tjodveg og var ferdselsveg alt frå mellomalderen. Seinare kom Osbana som òg gjekk gjennom Søfteland, med eigen stasjon. Under sist krig vart det etablert eit tysk sjekkpunkt på Tømmernes som overvaka trafikken langs Osdalen.

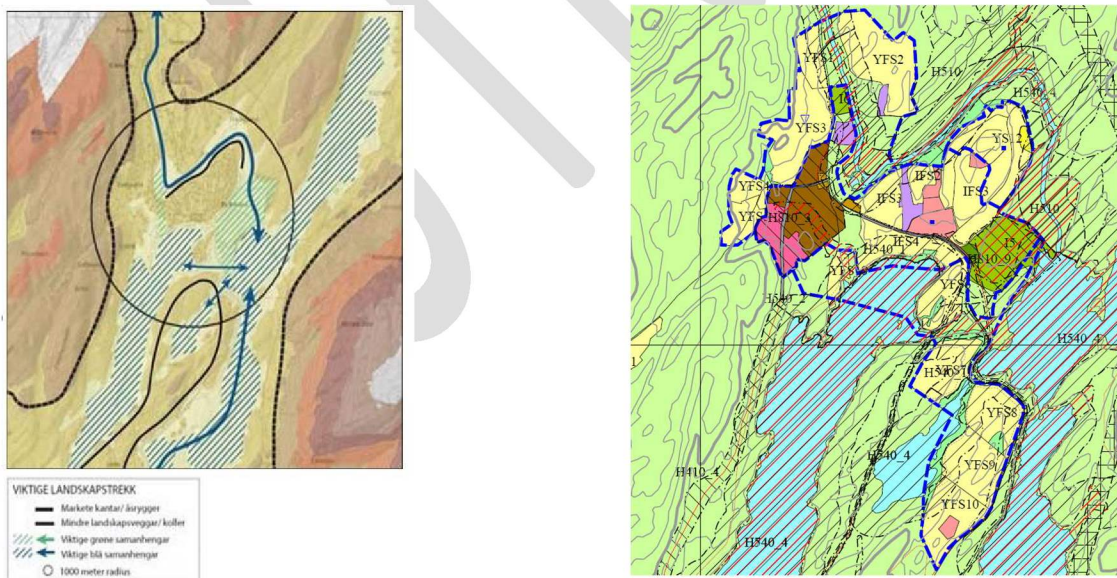
Det meste av Søfteland ligg under marin grense og dalbotn er dominert av lausmassar. På vestsida er det mest breelvavsetningar og på austsida elv- og strandavsetningar. Dette gjer at Søfteland har gode landbruksområde på begge sider av Oselva. Oselva og tilhøyrande vatn som Vindalsvatnet og Gåssandvatnet er med på å definere Søfteland, og har kanskje òg gitt namn til staden. Ein teori er at ordet «søfte» kjem frå ordet «syfte», som skildrar der elva svingar, derav namnet Søfteland.

Søfteland si byggjesone er delt i to: Eit historisk sentrum med butikkar og eldre bustader i vest, og skule/barnehage og seinare bustadfelt i aust. I tillegg veks byggjesona no sørover langs vegen i nye feltutbyggingar. Hovudutfordringa i KPA er å knytte dette saman til eit kompakt sentrum med rom for fortetting, og verne om viktige jordbruksareal og landskapsverdiar.

Planen tar høgde for at Søfteland skal få om lag 7 % av veksten i kommunen. Dette tilsvarer om lag 1350 nye innbyggjarar i nærsenteret Søfteland i 2040, og om lag 575 nye bustader.

Søfteland har fleire store utbyggingsområde som ligg i den ytre fortettingssona, som Gåsakilen og Hjellemarka. Det pågår utbygging i desse områda og denne utbygginga vil kunne ta unna forventa bustadbehov i fleire år framover. I den indre sona er det rom for fortetting, samstundes som der er sterke landbruksinteresser. Noko av landbruksland er foreslått gjort om til utbyggingsområde for å bygge opp rundt senterstrukturen. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål
- Bustader: YFS12
- Offentleg eller privat tenesteyting

Figur 5 Søfteland nærsenter er definert med eit sentrumsområde kring eksisterande butikk, ei indre fortettingssone kring eksisterande skule- og idrettsområde, og med ei ytre fortettingssone som er under utbygging og som kunne vil dekke bustadbehovet i fleire år framover.

3.1.5. Nore Neset nærsenter

Nore Neset krins har hatt ei svært sterk utvikling dei siste åra. Her er stor bustadkonsentrasjon, barnehage, barne- og ungdomsskule, idrettsanlegg og kyrkje/gravplass. Området har i dag to butikkar, som ligg i kvar si yttergrense mot sør og nord. Den gamle busetnaden låg nærare sjøen, då dei gamle rutebåtkaiane var sentralt møtepunkt. Ein av dei første bygdevegane gjekk mellom Osøyro og Skeisstøa.

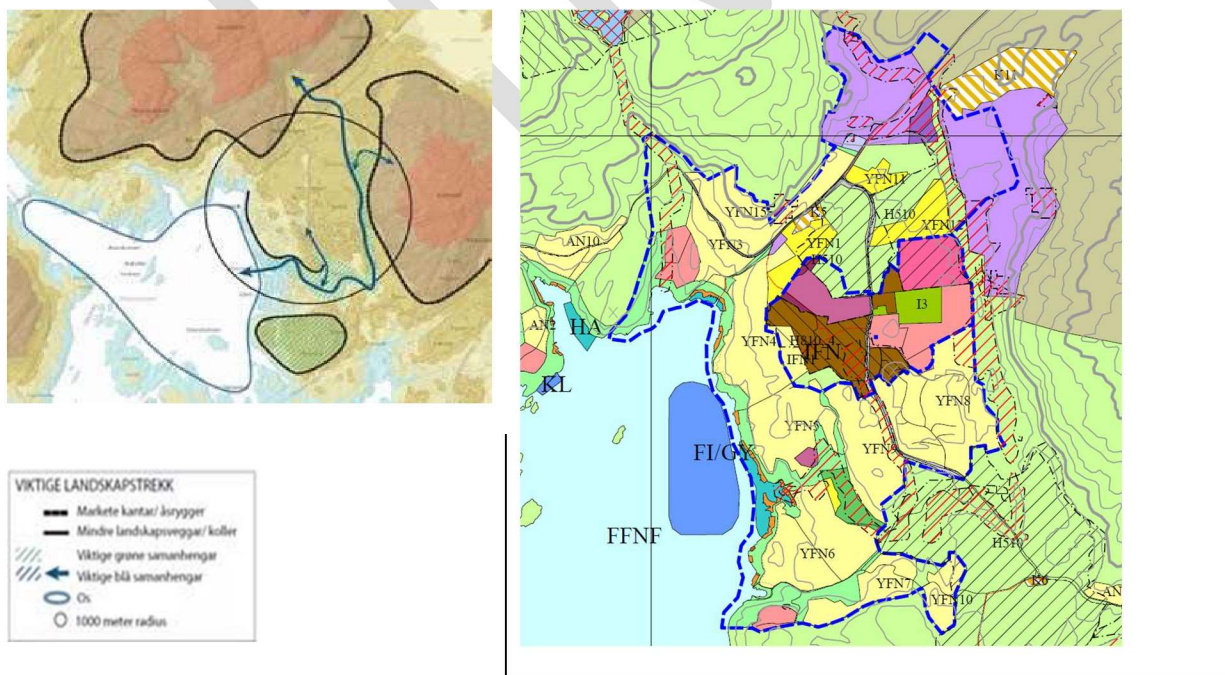
Store delar av Nore Neset ligg under marin grense og er såleis dekkja av marine avsetjingar. Desse avsetjingane er lite undersøkt og det er fare for kvikkleire i slike lausmassar. Det er lagt inn ei omsynssone i plankartet for å sjekke ut kor stabile desse massane er og faren for kvikkleire. I området Grindavoll - Skeie er det fleire ravedalar som viser spor etter siste istid. Slike ravedalar er sjeldne på vestlandet og er del av vår geologiske arv. Under anleggsarbeid på Særvold vart det oppdaga skjelett av blåkval i dei marine avsetjingane.

Planen tar høgde for at Nore Neset skal få om lag 8 % av veksten i kommunen. Dette tilsvarer om lag 1580 nye innbyggjarar i nærsenteret Nore Neset i 2040, og om lag 675 nye bustader.

Utgangspunktet for etablering av eit kompakt sentrum er godt, sidan mange sentrale og historiske funksjonar ligg samla, samstundes som det er rom for foretting. Utfordringa er å sikre jordvern og landskapskvalitetar knytt til ravedalen og strandsona, sikre god tilgang til friluftsliv i sjø, og bryte ned barriereverknaden frå vegen som deler sentrum i to. Det er gjennomført mogelegheitsstudie for utvikling av Nore Neset sentrum.

Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggjeområde:

- Sentrumsfremål: IFN
- Bustader: YFN1, YFN6, YFN11, YFN12
- Offentleg eller privat tenesteyting
- Grav og urnelund (utviding av eksisterande)
- Næringsverksemd

Figur 6 Nore Neset nærsenter.

3.1.6. Søre Neset nærsenter

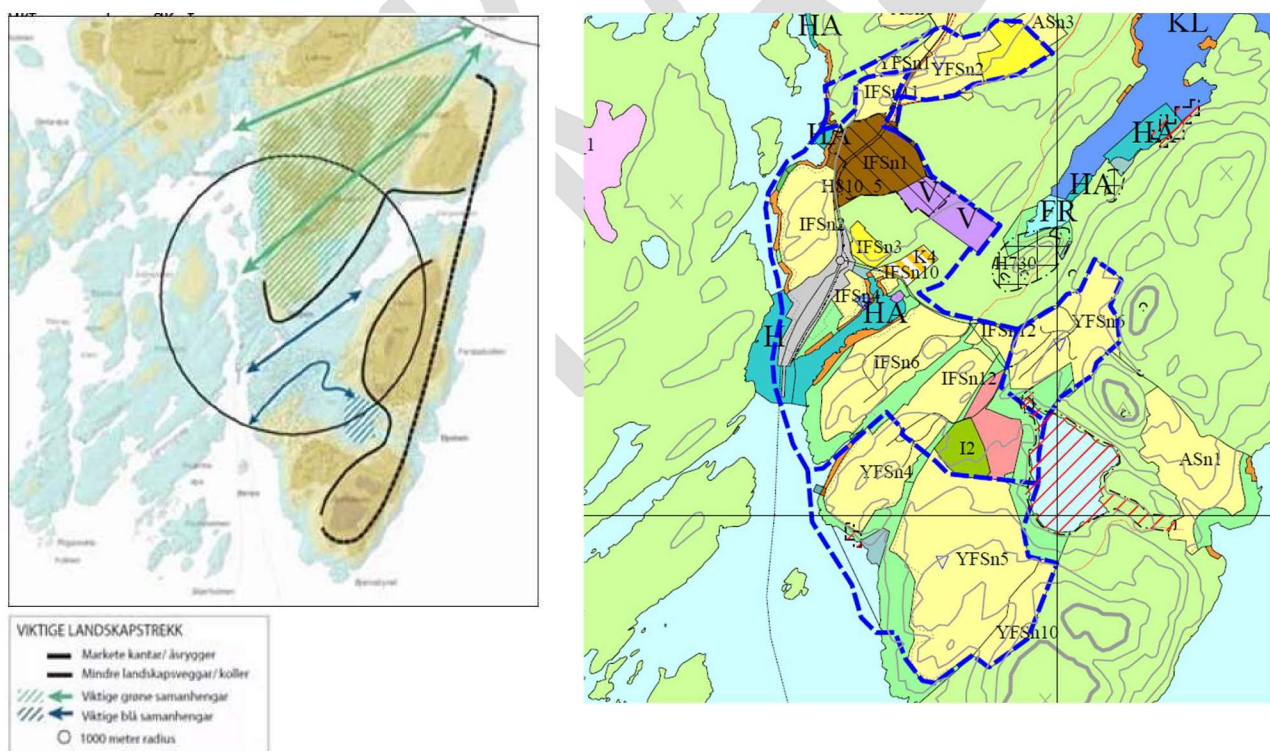
Det har vore busetting på Søre Neset langt tilbake i tid. Dette ser vi blant anna på helleristingane i Grødalshaugen ved Vargavågen. Elles er det ein del kleberstein i området, som vi ser i Vargahola og på Katlaberget. Ferstad gard er elles ein gamal gard der det særeigne kulturlandskapet framleis blir halde i hevd.

Søre Neset er satt av som nærsenter i samfunnsplanen og i arealplanen legg vi opp til ein vekst på 5 % her. Søre Neset ligg på den regionale hovudstamvegen mellom Bergen og Stavanger, med Halhjem som eit viktig knutepunkt. Elles er krinsen delt med to barneskular; Lunde barneskule og Halhjem barneskule. Grunna store landbruksinteresser og det særeigne kulturlandskapet rundt Lunde skule er sentrum tenkt flytta lenger sør. Indre fortettingssone går frå Halhjem kafé til Halhjem skule og idrettsanlegg.

Planen tar høgde for at Søre Neset skal få om lag 5 % av veksten i kommunen. Dette tilsvarer om lag 960 nye innbyggjarar i nærsenteret Søre Neset i 2040, og om lag 410 nye bustader.

Nærsenteret på Søre Neset skal styrke eksisterande bustadkonsentrasjonar i sør og nord med areal til ny daglegvarebutikk, daglege tenester og andre møteplassar og mjuk infrastruktur som bind områda saman og sørgjer for tilgang til rekreasjon. I tillegg skal det settast av areal til andre former for bustadbygging som kan supplere dagens einbustadområde. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål: IFSn1
- Bustader: IFSn3, YFSn2

Figur 7 Søre Neset nærsenter.

3.1.7. Søre Øyane nærsenter

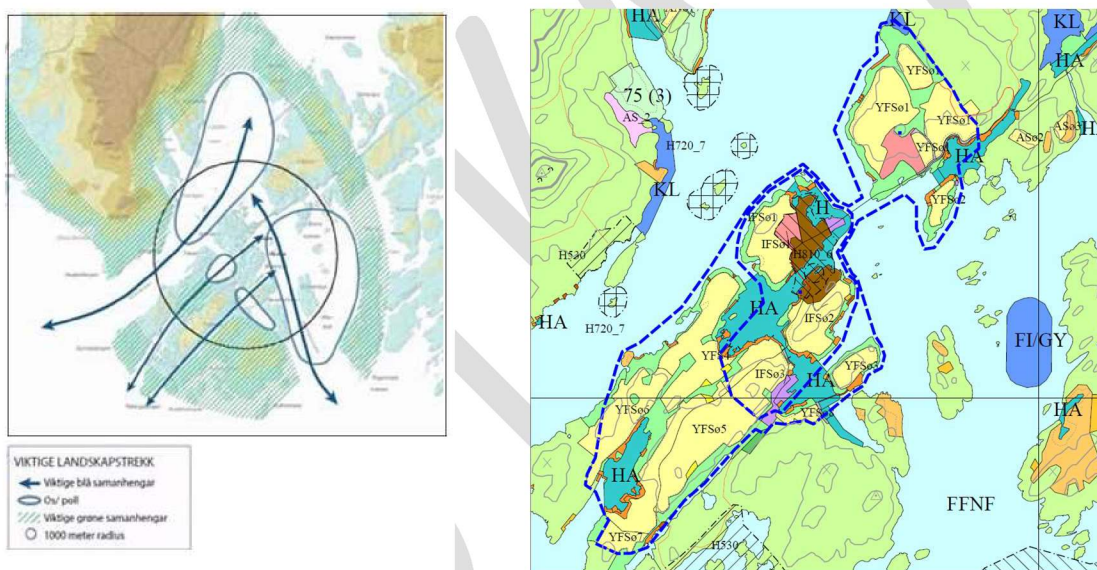
Søre Øyane er eit øysamfunn med eigen lokalbutikk, med marina og drivstoffutsal og har eit yrande båtliv nesten heile året, men mest om sommaren. Elles har Søre Øyane fleire store sjørelaterte næringsverksemdar, men òg eige gartneri og gartneriutsal. Det er barnehage, barneskule og eit aktivt idrettslag i området. I tillegg ligg Kongshaug musikkgymnas i krinsen.

Det er planlagt for at Søre Øyane skal få om lag 5 % av veksten i kommunen. Dette talet gir ein balanse mellom behov, tilgjengeleg areal til vekst, standard på infrastruktur/bru og omsyn til landskap og strandsoneverdiar. Standard på infrastruktur avgrensar vekstpotensialet i denne rulleringa. Dette gjeld både vegar, bru og manglande VA. Før dette er utbetra bør det ikkje leggast opp til ein storstilt vekst.

Planen tar høgde for at Søre Øyane skal få om lag 7,5 % av veksten i kommunen. Dette tilsvarar om lag 1430 nye innbyggjarar i nærsenteret Søre Øyane i 2040, og om lag 610 nye bustader.

Søre Øyane har eit godt utgangspunkt for kompakt vekst, fordi fleire felles funksjonar i dag ligg samla. Det er likevel avgrensa potensial for vekst gitt at ein tek vare på landskapsverdiar i området. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål
- Bustader: IFSø3, YFSø4, YFSø5

Figur 8 Søre Øyane nærsenter.

3.2. Bustadområde

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Strategikart med forslag til kriteria for langsiktige utviklingsområde i Os kommune frå 2010 skal fortsatt vera styrande for etablering av nye bustadområde. Areal som er sett av til bustad og spreidd bustad i gjeldande plan skal vidareførast i ny plan, men ved endring i risiko- og sårbarheit, må dette vurderast på nytt.»

Bustadbygging skal i all hovudsak skje innanfor godkjent senterstruktur og langs kollektivaksar. Kommunen skal styre bustadbygginga mot fortetting og transformasjon.

Planutvalet i tidlegare Os kommune gjorde opphavleg vedtak om at areal sett av til bustad i tidlegare plan, ikkje skulle takast ut i ny plan. Dette vedtaket er ikkje vidareført av PBU i Bjørnafjorden kommune. Som skildra under kap. 3.2 om senterstrukturen har PBU i Bjørnafjorden kommune gjort eit stort arbeid med å gå igjennom og vurdere alle eldre, ikkje utbygde bustadområde på nytt. Nye bustadområde innanfor senterstrukturen er omtalt i kap. 3.1.

Dei fleste innspel om nye bustadområde utanfor den definerte senterstrukturen er etter offentleg høyring teke ut av planen. Områda er bl.a. sett i samanheng med realisering av nødvendig infrastruktur i og til/frå området, ROS-analyse (ras- og flaumfare), reduksjon av bustadreserven utanfor senterstrukturen, og å unngå nedbygging av landbruksareal (frårådd i KU). I tillegg må det sikrast rom for utvikling rundt eksisterande skular og offentlege områder slik at dei ikkje blir bygd inne av bustader. Utanfor senteravgrensinga er det no kun sett av følgjande mindre bustadområde i planen (andre byggjeområde, AS):

- Lysefjorden: AL8 (Søvikvågen), 1 daa
- Søre Neset: ASn7 (Ytre Haugland), 5 daa
- Hegglandsdalen: AH6 (Berge), 4 daa
- Osøyro: AO5 (Nordmarka), 4 daa

3.3. Infrastruktur

3.3.1. Arealstrategi

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Areal til offentlege funksjonar (skule, barnehagar, institusjonar, gravplass, kyrkje) og veggrunn skal prioriterast ved rullering av arealplanen. Utbygging bør tilpassast etter kapasitet på skuler, barnehagar, eldreinstitusjonar, vegar, kollektivtrafikk mv. Føresegner om rekkefølge skal vere styrande ved utbyggingar.»

3.3.2. Sosial infrastruktur og offentlege funksjonar

Nye byggjeområde for skule, barnehage og andre offentlege tenesteområde er avsett til føremålet offentleg eller privat tenesteyting. Alle nye område for føremålet ligg innafor avgrensinga av senterstrukturen.

Når det gjeld skule er det lagt inn areal for til ny skule på Hjelle, det er godkjent eigen reguleringsplan for dette området. Det er lagt inn areal til utviding av skuleområdet på Nore Neset. Det er stort behov for å etablere ein ny ungdomsskule i Bjørnafjorden vest i tillegg til eksisterande på Osøyro og Nore Neset. Det er lagt inn forslag om tomt til ny ungdomsskule på Kuven. Kuven er truleg best eigna område til å etablere ein tredje ungdomsskule. Det er lagt inn areal for utviding av skuleområde i Lysefjorden. Dersom den store veksten som er tenkt i Lysefjorden slår til, bør dette arealet nyttast til

ein fjerde ungdomsskule. Det er i tillegg lagt inn eit nytt areal til offentleg føremål på Søfteland, dette arealet kan òg nyttast til skule.

Det er behov for areal til fleire barnehagar i Bjørnafjorden vest. I tillegg er det fare for at dei to barnehagar i Kolskogen må flytte når Kyststamvegen/ ny E39 mellom Os og Stord skal etablerast. Det er lagt inn forslag om tomt til ny barnehage ved Elvebakken, Åsen og på Fagertun (nok areal til ein stor eller to barnehagar).

Det er lagt inn eit offentleg areal på Moberg, ved sida av «blålys-etatane». Dette arealet kan nyttast til bustader for vanskelegstilte eller mikrohus, eller til framtidig utviding av «blålys-etatane».

Det er lagt inn areal for å kunne utvide eksisterande gravplass på Nore Neset med føremålet grav- og urnelund. Det er lagt inn forslag til areal til ny gravplass i kommunen i Lysefjorden, like ved den nye veggen mellom Åsen og Søvik.

3.3.3. Teknisk infrastruktur

Hovudvegnettet i Bjørnafjorden vest vil endre seg dramatisk ved opning av ny E39 frå Rådalen til Svegatjørn og ytterlegare ved vidare utbygging av E39 sørover. Nye tilkomstvegar gir nye moglegheiter nokre stader i kommunen, mens andre delar truleg vil oppleve stagnasjon. Det vil truleg og føre til ei akselerering av den felles bu og arbeidsmarknaden Bjørnafjorden vest i dag har med Bergen. Allereie i dag pendlar over 45 % av osingane til Bergen for å jobbe kvar dag. Bjørnafjorden vest vil i større grad bli ein sovekommune for Bergen, dersom det ikkje vert satsa tungt på nye kunnskapsarbeidsplassar i kommunen. Dette må me vere førebudd på og ta høgde for, ved utbygging av VA, men òg å få etablere nye effektive gang-/sykkelvegar som bind grendene saman med regionsenteret og næringsarealet i Lyseparken.

Det er lagt opp til ny reservevassløyseing frå Bergen gjennom ny E39. Dette kombinert med nytt vassreinseanlegg med god kapasitet, gjer at Osbygda kan handtere stor folkevekst i mange år. Det same gjeld på avløpssida der det nytt reinseanlegg Ohara er opna for prøvedrift.

Den gamle tanken om ein ytre ringveg frå Søvik til Drange/ Hildershamn er vidareført i den nye planen. Det vil opne for heilt ny kommunikasjon i kommunen og høve til å få eit mykje betre kollektivtilbod ved å knyte saman dei ulike senterområda og krinsane. Gjennomføring av eit slikt ringvegssystem vil gjere Lysefjorden enda meir sentralt i senterstrukturen. Dette er grunnen til at det vert lagt inn ein stor arealreserve til bustad og næringsutvikling i dette området. Dei ulike alternativa med å leggje fylkesvegen frå Hatvik utanom Osøyro, for å sleppe gjennomgangstrafikken gjennom sentrum, er òg tatt med vidare i den nye planen.

Nye vegsamband er avsett med omsynssone H410 Infrastruktursone i plankartet, sjå kap. 4.7.

3.4. Næringsområde¹

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Kommunen skal ha eit aktivt og innovativt næringsliv som skapar arbeidsplassar lokalt. Kommunen skal legge til rette for næringsaktivitet gjennom attraktive næringsareal, god infrastruktur og effektiv forvaltning. Det er viktig å sikre berekraftig arealutnytting over tid. Ny næring bør leggjast til område

¹ Omgrepet er henta frå arealstrategi – samleomgrep for arealføremål «næring» og «forretning».

avsett til næring i gjeldande arealplan. Ny Interkommunal næringsarealplan har utarbeida strategiske temakart over moglege nye næringsområde i regionen og felles retningslinjer for næringsutvikling.»

Bergensområdet og store delar av kystkommunane er gode på nyetableringar, lønsemd og vekst. Dette er ein nasjonal verdiskapingsregion med tunge miljø innan olje- og gassutvinning, maritime næringar, forskning og utdanning, finans, media, kultur og reiseliv. Det er stor etterspurnaden etter næringsareal langs transportkorridorane innanfor 30 minutt køyretid frå Bergen. Lyseparken ligg 6 minutt unna Lagunen og bybanekorridoren i Bergen og er strategisk plassert for næringsutvikling.

Bjørnafjorden vest opplever sterk vekst i folketalet, men ikkje tilsvarende vekst i talet på arbeidsplassar. Senter- og handelsanalysar viser at Bjørnafjorden vest har 0,3 tilsette per busett innafor kommunegrensa og difor kan reknast som ei typisk bustadsone. Nesten 4000 personar pendlar til Bergen, noko som er nesten like mange som jobbar i eigen kommune (4720 personar). Kommunen gjer det relativt bra når det gjeld nyetableringar. Osøyro utgjer den største arbeidsplasskonsentrasjonen i Bjørnafjorden vest, og dei aller fleste arbeidsplassane ligg på aksene mellom Osøyro og Flåten/ Kolskogen.

Det har tradisjonelt vore mange arbeidsplassar innan anna industri og fiske i Bjørnafjorden vest. Utfordringa framover er å få ein god bransjestruktur slik at ein ikkje er så sårbar for endringar i enkelt næringar og å leggje til rette for arbeidsplassar som gjer at dei med høgare utdanning finn det attraktivt å både bu og jobbe i Bjørnafjorden vest.

Med ny E39 på plass vil det vere tid for å utvikle Lyseparken i tråd med strategien om eit regionalt næringsområde som legg til rette for framtidens næringar. Hovudsatsinga i Lyseparken blir frå starten knytt opp til industriverksemder som har eit stort energibehov. Desse verksemdene vil ha tilsvarende stor moglegheit for sal og utveksling av energi med andre nærliggjande industriverksemder. Lyseparken skal ikkje byggjast på detaljhandel og daglegvarer, men ha eit industrielt utgangspunkt. Til komande digitalisert og automatisert industriutvikling i Lyseparken vil det etter kvart dukke opp kontorbaserte funksjonar som sal- og marknadsføring, data og informasjonsbehandling og bruk av globale handelsplattformer. Lyseparken skal ikkje utfordre verken Lagunen eller Osøyro på detaljhandel.

I gjeldande plan er det ikkje skilt mellom føremål «forretning» og «næring», dette er no retta opp i. Det er sett av nye byggjeområde for i planen i tilknytning til eksisterande verksemder i Hegglandsdalen og på Hjelle, på Moberg, Lyseparken og Nore Neset.

3.5. Strandsona

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Det bør leggjast til rette for eit aktivt friluftsliv der folk bur. Det må etablerast fleire lyssette gangstiar sentralt i kommunen. Det må sikrast at flest moglege har tilgang til strandsona.»

3.5.1. Strandsona mot sjø

Bjørnafjorden vest har ein attraktiv skjergard med mange øyar og holmar. Store delar er karakterisert som friluftsområde med regional verdi, samstundes som kommunen opplever eit stort utbyggingspress knytt til strandsona. Karakteristiske trekk ved strandsona i Bjørnafjorden vest er at den i dei mest attraktive områda i skjergardsområda frå Lysefjorden til Søre Øyane i vest er nokså sterk bygningspåverka og privatisert, medan strandsona langs Fusafjorden frå Bjånes til kommunegrensa i aust både er brattare og er mindre bygningspåverka.

Kring Osøyro er strandsona i stor grad utbygd, samstundes som det fleire stader er sikra gode friluftsområde og tilgjenge til fjorden. Inst i Osøyro, på nordsida av brua på fv 552 Hatvikvegen er

strandsona for eksempel stort sett privatisert, mens sør for brua på fv 552 Hatvikvegen til Mobergsvikjo i vest og Steinneset i aust er strandsona tilrettelagt med promenade.

Karakteristisk ved mange av bygningsmiljøa i strandsona i Bjørnafjorden vest er at det er blanda miljø av eldre og nyare bustader og fritidsbustader. Fastlandet og dei større øyane Strøno og Røtinga som har vegtilkomst har mest bustader, men nokre områder er dominert av fritidsbustader som til dømes Ballandsneset og Drangsneset. På dei mindre øyane dominerer fritidsbustadene.

Kommunen har fått utført ei kartlegging av strandsona. Kartlegginga omfattar verdiar og interesser i strandsona som omfattar naturmangfald, friluftsinnteresser, landskap, kulturminne og kulturmiljø. Kunnskapsgrunnlaget frå strandsonkartlegginga er nytta for fastsetting av byggjegranser i byggeområde mot sjø. Nye tiltak skal vurderast opp mot kvalitetar vist i strandsonkartlegginga.

Byggegrensa er teikna inn på plankartet, med unntak av naustområde og LNF.

I naustområda følgjer byggegrensa føremålsgrensa. Plassering skal ta omsyn til terreng og ferdsel. Naust skal difor trekkast inn på land der dette er mogeleg. Føresegna sikrar at dette vert varetatt. Det er også stilt krav til utforming av naust og maks tal naust i rekkje og avstand mellom rekkjer for å ivareta allmenn ferdsel.

I LNF-område gjeld 100 meter byggegrense som i lova. Det er gjort unntak frå desse grensene for naturvenleg tilrettelegging for å ivareta landbruk eller allmenne friluftsinnteresser og for naudsynte driftsbygg og mindre anlegg for landbruk og fiske innanfor grensa på gardsbruk i ordinær bruk.

Det er ikkje lagt inn krav om lyssetting av gangstiar i strandsona. Dette er gjort av omsyn til lysforureining. Det er likevel krav om lyssetting på sentrale gangstiar, men dette skal vurderast opp mot omsyn til lysforureining

3.5.2. Strandsona mot vassdrag

I tillegg til strandsonkartlegginga er det utarbeidd ein oppdatert forvaltningsplan for Os-vassdraget. Eit viktig grunnlag har vore forslag til ny soneforvaltningsplan frå Rådgivende Biologer AS som byggjer på biologisk viktige områder for elvemusling, laks og sjøaure, der soneinndelinga er basert på artane sine sårbare stadium og miljøkrav med omsyn til vasskvalitet. I forvaltningsplanen for Os-vassdraget er tidlegare inndeling i forvaltningsklassar etter RPR for verna vassdrag oppdatert og supplert på bakgrunn av oppdatert kunnskap om dagens arealbruk, verdifulle biologiske område, landskapskvalitetar, friluftsliv, kulturmiljø, mm.

Byggegrense mot vassdraget er påført kartet. For Oselvvassdraget gjeld og ei forbodssone på 10 meter for alle inngrep i eksisterande kantvegetasjon, jf vassressurslova § 11. Denne opplysninga er gitt som lesarretteleing, då det er Statsforvaltaren som er mynde når det gjeld vassressurslova.

Det er gjort unntak frå desse grensene for naturvenleg tilrettelegging for å ivareta landbruk eller allmenne friluftsinnteresser og for naudsynte driftsbygg og mindre anlegg for landbruk og fiske innanfor grensa på gardsbruk i ordinær bruk. Det er ein føresetnad for bruk av unntaket at naudsynte tiltak etter forvaltningsplan for Oselvvassdraget kan varetakast gjennom byggjesaka.

4. ANDRE TEMA

Dette kapitlet omtalar utvalde tema og arealføremål som ikkje har vore gjenstand for rullering, men som er vurdert å ha behov for nærare omtale, for eksempel fordi det er sett av nye område, eller fordi det er gjort vesentlege endringar i overgangen til PBL 2008. Kapitlet er ikkje eit uttømmmande kapittel og ikkje alle føremål i kommunedelplanen er omtalt.

4.1. Bygningar og anlegg

4.1.1. Idrettsanlegg

Det er avsett eit større areal, 18, til nytt innandørs skianlegg i Lauvåsen, langs ny E39 mellom Lyseparken og Langedalen.

Utover dette er det ikkje lagt inn nye areal til idrettsanlegg. Det ligg eit stort areal på Søfteland, 15, som ikkje er tatt i bruk. 15 er i planen flytta sørover og meir vekk frå myrområda ved Oselva.

Del av det nye offentlege arealet på Nore Neset kan òg nyttast til utviding av det eksisterande idrettsanlegget, dette må i så fall avklarast gjennom ein eigen reguleringsplan.

4.1.2. Kombinerte byggje- og anleggspåremål

Fåremålet omfattar område og underfåremål som gitt i tabellen under:

Område	Underfåremål	Senter
Nedre Askvik (K1)	Bustad/ tenesteyting	Nore Neset
Lyssand (K2)	Bustad/ kontor/ næringsbygningar i kombinasjon og ikkje kvar for seg.	Osøyro
Lysefjorden (K3)	Som i gjeldande reguleringsplan for Lyseparken, planid 20141600.	Lysefjorden
Bjørnavegen (K4)	Bustad/ næring	Såre Neset
Irgens-Hagevik (K5)	Bustad/ næring	Nore Neset
Grindavoll (Hagavik heimebakeri) (K6)	Forretning/ næring/ bustad	Nore Neset
Buena kai (K7) ²	Forretning/ kafé/ bustad	Lysefjorden
Åsamyrane (K8)	Forretning, næring og kontor	Lysefjorden
Lyseparken/ E39 (K9)	Rasteplass, parkering, bensinstasjon/vegsserviceanlegg, kommunalteknisk anlegg og areal tilrettelagt for landing av helikopter	Lysefjorden
Kolskogen (K10)	Kombinert handel/ næring	Osøyro
Ådnadalen (K11)	Forsvaret og massedeponi Aralet kan nyttast til massedeponi for reine massar. Bruk forutsetter avtale med Forsvaret.	Nore Neset

² K6 Hagavik heimebakeri og K7 Buena kai er endra frå høvesvis LNF-fåremål og forretning i tidlegare plan til kombinert fåremål i ny plan for å vidareføre dagens arealbruk, i samsvar med vedtak i plan og bygningsutvalet.

4.2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Parkering

Nye vegsamband er avsett med omsynssone H410 Infrastruktursone i plankartet, sjå kap. 4.7.

Krav til parkering for bil og sykkel er gitt i føresegnene. 100% av alle felles parkeringsanlegg og offentlege parkeringsplassar skal vere tilrettelagt for lading av EI-bilar (ettermontering). Minst 10 % skal vere opparbeida med ladepunkt.

Det er vidare opna for frikjøpsordning (bidrag til felles eller offentlege parkeringsanlegg) i sentrumssone S1 Osøyro. Osøyro har gode høve til å velje andre transportformer som sykkel og gange, og har god kollektivdekning.

4.3. Grøntstruktur

I tidlegare plan var byggjegrænse mot sjø vist som framtidig friområde. Arealane var aldri meint opparbeida som friområde og formålet for desse er difor retta til grønntstruktur. Det er sett byggjegrænse mot sjø i plankartet.

Det er lagt inn nye område for å sikre grønntstruktur langs Døsjaelva på Nore Neset og i Lyseparken. Sistnemnde har i tillegg omsynssone naturmiljø, H560, sjå kap. 4.7.

4.4. Forsvaret

Forsvaret har fått ny føremålsbruk i forhold til tidlegare plan både på land og i sjø. Det er plankrav for området. Ved planlegging og gjennomføring av nye tiltak skal omsynet til sivile interesser varetakast så langt som mogleg.

Øvingsområde i sjø og vatn er omfatta av faresone forsvaret H380 og markerer området som er klausulert for militær verksemd, sjå kap. 4.7.

4.5. Landbruks- natur- og friluftsområde

Føremålet omfattar nødvendige tiltak for landbruk og gardstilknytt næringsverksemd basert på ressursgrunnlaget på garden, tilrettelegging for friluftsliv og naturleg skjøtsel. Føresegna slår bl.a. fast at kulturlandskapet skal takast i vare ved gjennomføring av tiltak, ved at bygningar så langt som mogleg skal plasserast i tilknytning til eksisterande tun, og at tiltak ikkje skal plasserast på dyrka mark.

LNF-områda er i hovudsak uendra frå tidlegare plan. Innafor hovudføremålet er det skilt ut kjerneområde for landbruk der landbruket skal ha særskilt vern og prioritet, sjølv om dette gjeld alle LNF-område. I tillegg er det avsett eigne område for område for spreidd utbygging for bustad, fritidsbustad eller næring, og område for mottak av massar/bakkeplanering.

4.5.1. Kjerneområde for landbruk

Område der landbruksverksemd og kulturlandskap skal prioriterast særskilt i eit langsiktig perspektiv, er sett av til omsynssone landbruk, H510, sjå òg kap. 4.7. Innafor sona vert det ikkje tillate tiltak som kan forringe eller føre til driftsulemper for landbruket. Eksisterande kart for kjerneområde landbruk er nytta som utgangspunkt, og avgrensing av kjerneområda er gjort i samarbeid med landbrukskontoret. Det vert for tida jobba med ein ny landbruksplan. Dette er eit større arbeid som ikkje er tatt inn i dette planarbeidet. Det vil vere naturleg å nytte denne temaplanen ved neste rullering av arealplanen.

4.5.2. Tiltak i LNF – bakkeplanering, jordforbetring og nydyrking.

Rammene for disse enkeltstående tiltaka er definert i denne planen. Målet er å gå opp grensegangen for når tiltaket ikkje kan reknast som landbrukstiltak og vil krevje dispensasjon frå LNF.

4.5.3. LNF-område for spreidd utbygging

Det er opna for spreidd bustadbygging i følgjande LNF-område:

Nr.	Stad	Tal på nye bueiningar	Tilrådd avstand til eksisterande bygg
32	Hatleli	4	75 m
70	Sørstrøno	10	50 m
80	Balland	2	50 m
88	Eidsvikane	2	50 m
91	Lauvåsen	2	50 m
92A	Liavegen 1	1	50 m
92B	Liavegen 2	2	50 m
93	Rød	4	50 m
94	Lønningdal	2	75 m
98	Sandbrekke	3	75 m
95	Bogavik	4	75 m
96	Bogstrand	6	75 m
97	Ospevik	2	75 m

Nye bustader skal ikkje plasserast nærmare sjø og vassdrag enn eksisterande bustader. Det er berre høve til ei bueining per bustad. Maks BRA er 200 m².

Det er opna for spreidd fritidsbustadbygging i følgjande LNF-område:

Nr.	Stad	Tall på bygg	Maks avstand til eksisterande fritidsbygg
75	Selvågneset	3	50
52	Geitarøy	1	25

Maks BRA er 120 m², men skal søkjast avgrensa/tilpassa til volum på eksisterande fritidsbustader i området.

Føresegn om plankrav og unntak frå dette, gjeld også i LNF-spreidd.

4.6. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone

Føremålet gjeld bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone etter plan- og bygningslova § 11-7 nr. 6.

Arealbruken i sjø har ikkje vore tema i denne rulleringa av arealplanen og er i hovudsak vidareført frå tidlegare plan. Unntaket er småbåthamner, sjå kap. 4.6.1. Bruken av føremål er oppdatert etter PBL 2008. Det meste av sjøområda er sett av til hovudføremålet *bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone* og merka FFNF. Av føresegnene går det fram at område skal nyttast til ferdsel, fiske, farlei, natur- og friluftsliv.

I tillegg er det sett av areal til eksisterande ferdsel og farleier, hamneområde i sjø og småbåthamner, fiske (kaste- og låssetjingsplassar, gyteplassar m.m.) akvakultur, friluftsområde/badeområde og kombinerte føremål i sjø og vassdrag.

4.6.1. Småbåthamner

Småbåthamner er merka HA i plankartet. Føremålet er særleg tiltenkt mindre fiskefartøy og fritidsbåtar og er i hovudsak vidareført frå tidlegare plan. Det er sett av nytt areal som omfattar utviding av eksisterande areal for småbåthamn, samt fleire småbåthamner i tilknytning til naust og fritidsbustader. Føremålet omfattar småbåthamn med naudsynt parkering, tekniske anlegg og servicebygg.

4.6.2. Akvakultur

Akvakulturområda er vidareført frå tidlegare plan. Heile anlegget inkludert fortøyingssamme med merdar, fôrflåtar og andre tiltak/anlegg skal liggje innanfor føremålet. Fortøying og forankring kan også plasserast i omsynssone. I høyringsutkast til ny plan vart akvakulturområda føreslått utvida for å sikre areal til fortøying og forankring. Dette arealet er no vist som sikringsssone H190 med tilhøyrande føresegner. Følgjande eksisterande område er avsett til akvakultur (A):

- A_1 Lønningdal
- A_2 Rødskjæra
- A_3 Aspevika
- A_4 Skavhella v/Hatvik
- A_5 Sør for Ytterøy
- A_6 Vest for Skorpo

Følgjande brakkvasspollar er avsett til akvakultur for skjelldyrking (AS):

- AS_1 Indrepollen
- AS_2 Selvågen

4.7. Omsynssoner

4.7.1. Sikrings-, støy- og faresoner jf. pbl. § 11-8a)

Sikringsssone drikkevatt (H110)

Nedslagsfelt for drikkevatt H110 omfattar drikkevasskjelder med tilhøyrande nedslagsfelt med vedtekne klausular for bruk. Innanfor omsynssona vert ikkje tiltak, jf. PBL § 1-6, energilova, vassdragsreguleringslova og vassressurslova, som kan verke negativt inn på vasskvaliteten eller føre til forureining av vassforsyningssystemet tillate. Heimel PBL §11-8 tredje ledd bokstav a.

Lagring eller deponering av gjenstandar, avfall eller massar kan ikkje tillast. Lagring eller bruk av helse- og miljøfarlege stoff, som t.d. oljeprodukt, kan ikkje tillast. Allmenn ferdsle må avgrensast og organiserte friluftsliv- og jaktaktivitetar kan ikkje tillast. Det må ikkje leggast til rette for dette ved t.d. sti- og turvegbygging.

Eventuelle tiltak som er ledd i å sikre drikkevasskjelda kan tillast.

Sikringsone akvakultur (H190)

I høyringsutkast til ny plan vart akvakulturområda føreslått utvida for å sikre areal til fortøying og forankring. Dette arealet er no vist som sikringsone H190 med tilhøyrande føresegner. I omsynssona gjeld vassøyla og havbotn. Området skal sikre areal til fortøying og forankring. Der omsynssona kjem inn i kvit sektor, må fortøyinglinene liggja djupare enn 20 meter i kvitsektoren. "Kvit sektor" er sektor med kvitt lys frå næraste fyrlykt, og viser at det er reint farvatn.

Ras- og skredfare (H310)

Tiltak som ligg i område med potensiell rasfare t.d. naturrisiko, medrekna fare for steinsprang og/eller rasfare som vist i temakart eller omsynssone H310, skal ha gjennomført og dokumentert risikokartlegging. Det er eigne temakart for rasfare og marin grense.

Temakart for ras byggjer på aktsemdskart for steinsprang, jord- og snøskred og flaum (utarbeida av NGU) og skal leggjast til grunn for handsaming av tiltak. Ved utarbeiding av reguleringsplan og ved søknad om tiltak etter PBL §§ 20 -1 bokstav a, b, d, g, j, k, l og m og 20-2 bokstav b og c, skal det gjerast ei fagkyndig vurdering av risiko for ras. Vurderinga skal omfatte både potensielt utløysingsområde og utlaupsområde. Dersom det vert avdekka risiko, må tilstrekkeleg tryggleik mot ras dokumenterast før det kan gjevast løyve til tiltak.

Under marin grense skal fare for områdeskred vurderast i alle plan- og byggesaker. Alle nye tiltak som ligg under marin grense skal vurderast med omsyn til grunnforhold og stabilitet. I område der leire er påvist vert det stilt krav om sakkyndig geoteknisk undersøking før eventuell bygging kan skje.

Flaumfare (H320)

Omsynssona viser sone for flaumfare kartlagt for Osøyro og alle andre vassdrag. Kartlegginga skal leggjast til grunn innanfor sona. Nærare retningsliner vert gitt i områderegulering for Osøyro.

Faresone for militær verksemd (H380)

Faresone forsvaret H380 markerer område som er klausulert for militær verksemd. I sona skal det ikkje gis løyve til nye faste anlegg og installasjonar i sjø, så som akvakulturanlegg eller liknande. Området kan nyttast til anna verksemd som fiske når det ikkje vert brukt.

4.7.2. Sone med særlege krav til infrastruktur jf. pbl. § 11-8b)

Omsyn infrastruktur H410: Omsynssona skal sikre areal for planlegging og gjennomføring av framtidige vegsamband. Det må ikkje godkjennast tiltak som kan vanskeleggjere planlegging og framføring av framtidig veg.

- H410_1 Ny veg Drange - Hildershamn . Krav om kommunedelplan.
- H410_2 Ny veg Hellebakkane – Sørstraumen
- H410_3 Ny veg Hatvik – E39 (2 moglege trasear)
- H410_4 Ny gang- og sykkelveg i VA-trase Lyseparken - Søfteland

4.7.3. Sone med særlege omsyn til landbruk, reindrift, mineralressursar, friluftsliv m.m. jf. pbl. § 11-8-c)

Omsynssone landbruk (H510)

Omsynssonene omfattar område som er vurdert som kjerneområde landbruk. I desse områda skal landbruksverksemd og kulturlandskap prioriterast i eit langsiktig perspektiv, og oppstykking av jord og/eller tap av kulturlandskapet skal unngåast. Landbruksinteressene bør vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Innanfor sona vert det ikkje tillate tiltak som kan forringe eller føre til driftsulempar for landbruket.

Omsynssone friluftsliv (H530)

Omsynssonene omfattar eksisterande område som har særleg verdi for friluftsliv, herunder registrerte badeplassar. I desse områda skal landskaps- og friluftsiinteressene prioriterast og vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak og dispensasjonar i områda. Innanfor sonene vert det ikkje tillate tiltak som kan hindre tilgang til og bruk av området til friluftsliv, eller redusere eksisterande tilstand, kvalitet og opplevingsverdi på anna vis.

Verna vassdrag Oselvvasdraget (H540)

Områda er bandlagt med heimel i Verneplan 1 for vassdrag og Vassressurslova § 5. Oselvvasdraget er varig verna mot kraftutbygging. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for verna vassdrag legg opp til ei differensiering av vassdragsbeltet etter registrerte verneverdiar og arealtilstand. Det er utarbeida ein eigen forvaltningsplan for Osvassdraget. Prinsipp om differensiert forvaltning av Oselvvasdraget er lagt inn i arealplanen med sonene H540_1 til H540_4 som svarar til forvaltningsklasse 1 til 4 i forvaltningsplanen.

Bevaring naturmiljø (H560)

Omsynssonene omfattar område som har særleg verdi for naturmiljø og biologisk mangfald. I desse områda skal langsiktig vern av det biologiske mangfaldet prioriterast og vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Innanfor sonene skal det som hovudregel ikkje gjerast inngrep. Dersom inngrep likevel vert vurdert, må det gjerast greie for konsekvensane av tiltaket og framlegg til evt. avbøtande tiltak.

Bevaring kulturmiljø (H570)

Omsynssonene omfattar område som har særleg verdi som kulturminne, kulturmiljø eller kulturlandskap. I desse områda skal kulturminneverdiane vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Førslått tiltak bør fremje vern av kulturminne eller kulturmiljøet. Tiltak skal lokalisert og utformast slik at dei underordnar seg eller byggjer opp om eksisterande kulturmiljø og kulturlandskap i sin heilskap. Det skal ikkje gjevast løyve til tiltak som kjem i konflikt med verdifulle kulturminne, forstyrrar heilskapen i kulturmiljøet eller reduserer eksisterande kvalitet og opplevingsverdi.

Følgjande kulturminne i Bjørnafjorden vest er gitt omsynssone H570:

- H 570_1: Den gamle postvegen
- H 570_2: Osbanetraseen
- H 570_3: Os Kyrkje
- H 570_4: Lysekloster kapell
- H 570_5: Det gamle kommunehuset
- H 570_6: Søviktunet
- H 570_7: Ferstad gard

- H 570_8: Gåssand kraftstasjon
- H 570_9: Gjestgjevarstaden i Kvalsundet
- H 570_10: Lysøen
- H 570_11: Naustmiljøet i Strønesjøen
- H 570_12: Handelsstaden Vedholmen
- H 570_13: Moldegård
- H 570_14: Hauge/Lurane

Det pågår arbeid med kartlegging av kulturminne som skal danne grunnlag for eigen sektorplan. Jf. kommunal planstrategi for Bjørnafjorden kommune er kartleggingsarbeidet venta ferdigstilt i 2021. Det vil vere naturleg å supplere omsynssonene over på bakgrunn av sektorplan ved neste revisjon av arealplanen.

4.7.4. Sone for bandlegging etter anna lovverk jf. pbl. § 11-8d)

Bandlegging etter lov om naturvern (H720)

Bandlegging naturvern H720: Bandleggingssone etter lov om naturvern. I Bjørnafjorden vest er det fleire område som er sikra som naturreservat:

- H720_1 Floget naturreservat – edellauvskog/ rik lauvskog
- H720_2 Klyvelia naturreservat – barlind
- H720_3 Villelia naturreservat - edellauvskog/ rik lauvskog
- H720_4 Sandholmane naturreservat – sjøfugl
- H720_5 Raudholmane naturreservat – sjøfugl
- H720_6 Perholmen naturreservat – sjøfugl
- H720_7 Vågsholmen, Gulaskjer, Brattholmen og Grasholmen – sjøfugl
- H720_8 Kubbholmen naturreservat – sjøfugl

Bandlegging etter lov om kulturminne (H730)

Bandlegging kulturminne H730: Bandleggingssone etter Lov om kulturminne. Enkelte større registrerte, automatisk freda kulturminne er merka i plankartet med omsynssone H_730 inkludert sikringssone på 5 m. Mindre registrerte, automatisk freda kulturminne er merka med rune-R. Meir informasjon finn ein i kulturminnedatabasen Askeladden.

Bandlegging etter energilova (H740)

BKK si line mellom Fana og Bjørnafjorden vest, vist som H740, er ein del av regionalt nett og er bandlagt etter energilova.

4.7.5. Sone med krav om felles planlegging jf. pbl. § 11-8e)

Sone med krav om felles planlegging (H810)

Omsynssonene omfattar område der det er krav om felles planlegging (inkludert senterområda):

- H810_1 Osøyro
- H810_2 Lysefjorden
- H810_3 Søfteland
- H810_4 Nore Neset
- H810_5 Søre Neset
- H810_6 Søre Øyane

- H810_7 Hauge
- H810_8 Drange – Hildershamn. Krav om kommunedelplan.
- H810_9 Bergstø (Søfteland idrettspark)
- H810_10 Kolskogen

Føresegnene pkt. 2.1 slår fast at felles planlegging kan vere kommunedelplan, områderegulering, detaljregulering eller strategisk plan vedtatt av kommunestyret.

5. KONSEKVENSGREIING MED RISIKO- OG SÅRBARANALYSE

5.1. Innleiing

Kapittel 4 i Plan- og bygningslova (PBL) tek for seg generelle krav til utgreiingar som skal gjerast i samband med planlegging. I § 4-2, andre ledd, vert det slått fast at kommuneplanar med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal ha ei særskilt vurdering og skildring, ei konsekvensutgreiing (KU), som viser planen sin verknad for miljø og samfunn.

Føremålet med konsekvensutgreiinga er å få fram :

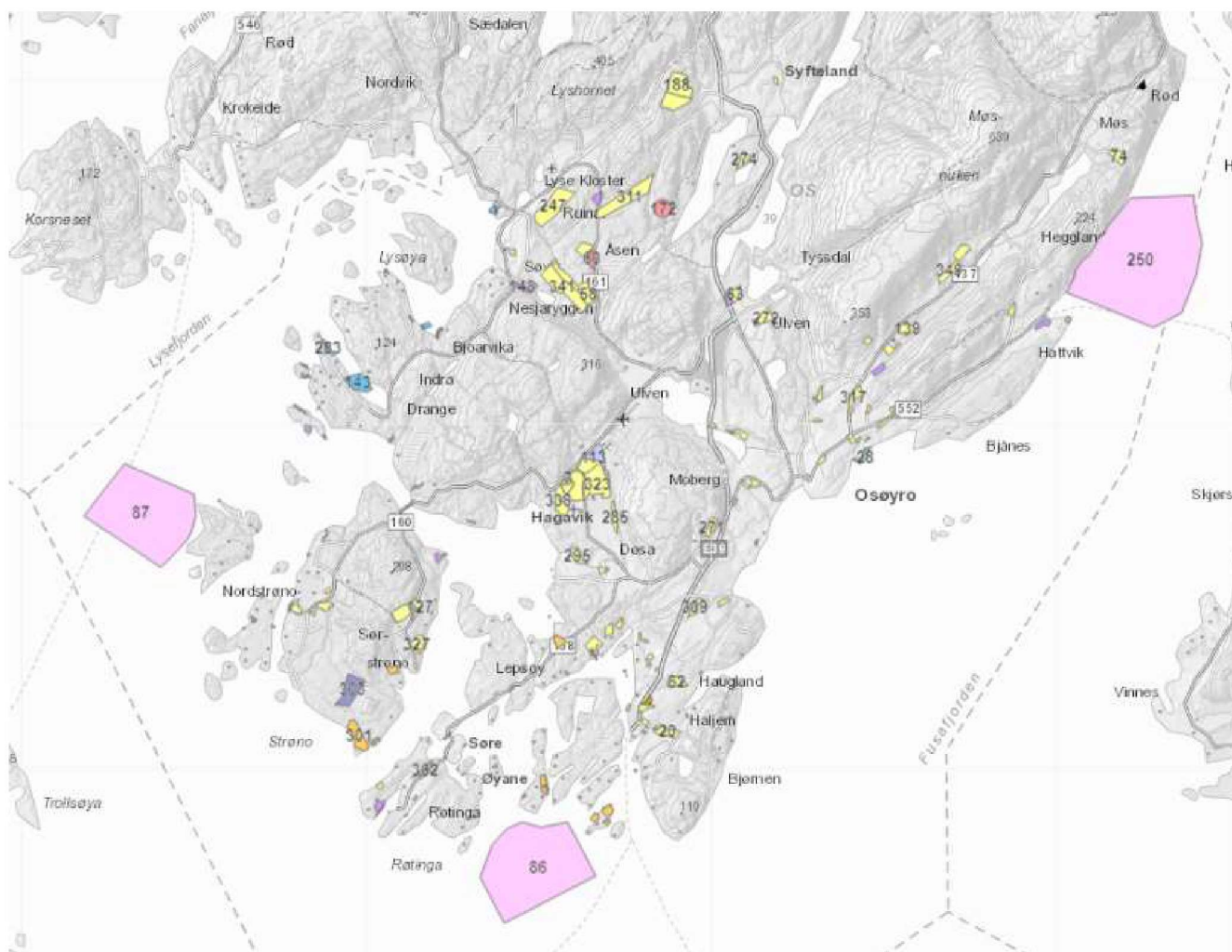
- viktige miljø- og samfunnsverdiar
- verknaden ei eventuell utbygging vil ha for desse verdiane
- kva som kan gjerast av avbøtande tiltak for å redusere dei negative verknadene

Jamfør forskrift om konsekvensutgreiing for planar etter plan- og bygningslov (§6a), 2017, er kommuneplanen sin arealdel omfatta av kravet til konsekvensutgreiingar. Konsekvensutgreiinga skal berre omtale verknader for miljø og samfunn av *nye område for utbygging* og for *område med vesentleg endra arealbruk i eksisterande byggjeområde*.

Jf. Planprogrammet godkjent av kommunestyret 20.12.2016 er følgjande tema vurdert:

- Kulturminne og kulturmiljø
- Naturmangfald
- Friluftsliv
- Landskap
- Folkehelse
- Barn og unge sine oppvekstvilkår
- Miljø og klima
- Infrastruktur
- Risiko- og sårbaranalyse (ROS)
- Vurdering etter Naturmangfaldlova

I alt kom det inn forslag om ca. 300 nye tiltak/område til rulleringa av planen. Kommunen gjorde ei innleiande siling og politisk handsaming av innspela, før ca. 200 innspel gjekk vidare til konsekvensutgreiing. Hovuddelen av innspela gjeld bustadføre mål, fritidsbustader, naust, småbåthamner og rorbuer. I tillegg har kommunen sjølv lagt inn behov for offentleg areal/tenesteyting.

Figur 9 Oversikt over vurderte innspel i KU og ROS.

Utgreiinga av innspel er gjort krinsvis. Heile konsekvensutgreiinga inkludert ROS-analyse og krinsvis vurdering etter Naturmangfaldlova følgjer som vedlegg til planen.

5.2. Samla vurdering

Forskrifta for konsekvensutgreiing krev at det i tillegg til ei vurdering av dei einssilde innspela til planen vert gjort ei framstilling av planen sin samla konsekvens for samfunnet. Konsekvensane er samanstilt i ei samla vurdering, og vurderinga sett i samanheng med målsettingane og arealstrategiane for kommunen.

Planforslaget er i hovudsak ei stadfesting av eksisterande struktur. Det er i hovudsak tilrettelagt for vekst i senterområda, men også i enkelte andre område utanfor senterstrukturen. Planforslaget viser den utviklinga kommunen ønskjer, og er utarbeidd i tråd med planprogrammet og samfunnsdelen.

Samla tematisk vurdering i tabellen under vart utarbeidd til planforslaget som låg på høyring:

Miljø	Landskap	<p>Omdisponeringane har ei rekke innspel som er spreidd og fragmentert. Dei vil gje eit bustadmønster med bygging i randsoner og naturlege overgangar i landskapet, og bidra til at bygder og grender veks saman. Landskapet vil verta vanskelegare å lese og orientere seg i.</p> <p>Fleire stader er sårbare kulturlandskap i ferd med å endre karakter gjennom nedbygging. Her er tolegrensa snart nådd, til dømes i landskapsområde Særvoll-Lunde. Isolert sett vil kvart enkeltinnspel ikkje ha større innverknad på landskap – men samla verknad av alle er stor. Store og/eller mange landskapsinngrep i småskala landskap bidreg til å byggje ned landskapskarakter,</p> <p>Fleire innspel til KPA ligg på knausar, toppar, åsar og i bratt terreng som er eksponert i landskapet. Ved å trekke byggeområde ned i terrenget vil ein i større grad ta vare på overgangssoner i landskapet slik at byggeområda vert landskapstilpassa. Då kan ein også ta vare på felles grøntkorridorar for tilkomst og ferdsel til fjell, utmark og strandsoner. I landskapsanalysen for Os kommune vert det ikkje laga forslag til markagrense, men ein vurderer k+100 som ei kritisk grense for eksponering. Byggeområde som ligg så høgt får fjernverknad langt ut over landskapsområdet, og påverkar såleis store område.</p> <p>Konsekvensutgreiinga for enkeltinnspel omhandlar mange omdisponeringar der tiltak eller utbygging allereie er utført, og ein ønskjer justering til dagens bruk eller faktisk situasjon. Dette har i dei fleste tilfelle gjeve moderat negativ konsekvens for landskap – sjølv om byggetiltaket i utgangspunktet ville ha komme klart negativt ut dersom det ikkje var gjennomført. Dette er eit prinsipielt dilemma: byggetiltak vert gjennomført ved å først få dispensasjon, for deretter å bli justert inn i KPA som ei tilpassing til gjeldande situasjon.</p>
	Støy	<p>Generelt sett er ikkje støy ei stor utfordring i Os. Unntaket er rundt Ulvenvatnet, der det er fleire større støykjelder som påverkar områda som er søkt omdisponert. Dette gjeld både støy frå E39 og veg generelt, og støy frå industri, forsvaret sine skytefelt, og flyplass. Støy er omtalt i tabellane for innspel, og tiltak eller restriksjonar må bli vurdert. Ingen område er frårådd ut frå støy aleine. Der er ikkje omdisponeringar som er vurdert å kunne gje uakseptabel støy.</p>
	Landbruk	<p>Nær og i senterområda finst det mykje fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite som vert råka, også utanom kjerneområda for landbruk.</p> <p>Omsynet til fulldyrka jord har stor innverknad i dei samla vurderingane der omdisponering av areal vert frårådd.</p> <p>På øyane og på areal mellom større område med skogsmark og busetnadsområde er det mykje barskog av høg og sær s høg bonitet. Ettersom disse areala ligg nær busetnad eller i bratt terreng, er dei ofte vurdert som lite egna for skogbruksføre mål. Konsekvensane for skogbruket ved omdisponering av areal i slike område vert dermed ikkje vurdert svært negativt. Marka lenger inn i kjernen av store skogsområde er også ofte av høg eller sær s høg bonitet, og i disse tilfella er utbyggingsføre måla vurdert å være i konflikt med skogbruksomsyn.</p>

	Naturmangfald	<p>For tema naturmangfald er det relativt få innspel som påverkar slik at det blir høg konflikt. Dei fleste har ingen vesentlege og moglege konflikhtar. Dei med ingen vesentlege konflikhtar gjeld hovudsakeleg områda med utviding av allereie eksisterande bustadområde og vegar, eller skogsområde som har ein del påverknad av hogst eller som truleg består at planta gran. Dei med attgrodd kulturmark har heller ikkje vesentlege konflikhtar. Områda med moglege konflikhtar er gjerne opne marker med eller utan registreringar av vipe og ein del lauvskogsområde som ikkje er kartlagt, men der det er vurdert som potensial for naturverdiar. Vipe er ein sterkt trua art (EN) i Noreg jf. raudlista for artar (2015). Nokre område er òg viktige for til dømes næringsøk for fugl og som trekkområde for hjortevilt, og nokre inneheld hol eik som utvald naturtype jf. naturmangfaldlova (det er eit vilkår at dei får stå). Områda med størst konflikt har gjerne ein kombinasjon av fleire verdiar, til dømes hekkeområde for vipe kombinert med geologisk arv og viktige viltområde. Dei kan og ha store og einsarta verdiar, til dømes raudlista naturtypar som rike sumpskogar med svartor og ravine, og viktige viltområder. Til denne kategorien finst og områder som heilt klart har potensial før høge naturverdiar, men som ikkje er kartlagt.</p> <p>Ei anna gruppe med innspel er dei som er i sjø. Her er utfordringa at det ikkje er kartlagt marine naturverdiar. At desse ikkje er kartlagt betyr ikkje at slikt ikkje finst, men berre at det ikkje har vore gjort ei kartlegging. Desse områda er vurdert på flyfoto og grunne område kan ha potensial for til dømes ålegrassamfunn eller tareskogar. Eit marint område har høg konflikt fordi det ligg i marint verneområde (dok 116 - ID 87).</p> <p>Det må og presiserast at fleire av innspela, både på land og i sjø, treng supplerande undersøkingar slik at kunnskapsgrunnlaget blir tilstrekkeleg jf. Naturmangfaldlova.</p>
	Kulturminne og kulturmiljø	<p>Det <i>generelle</i> biletet viser at omdisponeringane i liten grad er i konflikt med kulturminne eller definerte kulturmiljø som er kjent i offentlege databasar. Der finst nokre som har ein klar konflikt med kulturminnelova. Desse er påpeikt i tabell for dei aktuelle innspela, og er i seg sjølv grunnlag for fråråding. Potensial for arkeologiske funn er ikkje vurdert, men dette er høgt i mange av innspelsområda. Generelt sett er det høgt potensial for automatisk freda kulturminne i funksjonell strandsone, og i dyrka mark / kjerneområde landbruk. Merk at kulturlandskap er vurdert under landskapstema.</p>
	Nærmiljø	<p>Grønstruktur vert sterkt råka i omdisponeringane. Dette gjev tap av turområde og område for naturleik. Ein del utbyggingar skjer i område som manglar gang- og sykkelveg, og ligg langt frå skule, leikeplassar, og servicetilbod. Desse tilhøva er komme fram i vurderingstabellane.</p>
	Friluftsliv, strandsone	<p>For tema friluftsliv er det strandsona som vert hardast råka, og fører til ytterlegare nedbygging og privatisering. Denne er allereie i dag sterkt bygningspåverka, og det er uheldig med nye omdisponeringar innanfor funksjonell strandsone. Fleire omdisponeringar som ligg nær sjø er svært ofte innanfor den funksjonelle strandsona og sjøareala grensar som oftast til denne sona.</p> <p>Når det gjeld område utanfor 100 meters beltet mot sjø er det få konflikhtar for friluftslivet i sentrumsområda. Omsøkt areal utanfor sentrumsområda ligg som regel i utkanten av større friluftslivsområde/skogsområde, nær etablerte bustadområde eller utbygd areal, og er derfor vurdert til å medføre berre middels eller liten negativ konsekvens for friluftslivet.</p>

Samfunn	Samordna areal og transport-planlegging (klimagass)	<p>Vurderinga om innspela er gitt høg, middels eller låg måloppnåing (grøn, gul eller raud farge) er for det fyrste styrt av type innspel. Ein del innspel er vurdert å ikkje gi nemneverdig auke i transportvolum (har fått grøn farge) fordi dei genererer relativt lite transport om ein ser året under eit (sjølv om transporten til/frå innspelet primært vil vere bilbasert). Døme på dette er fritidsbustader, småbåthamner og kaianlegg som det er relativt mange av.</p> <p>For næringsinnspel har ein måtte skilje i høve kva type næring det er tale om. Industri og lager er ofte knytt opp mot ei eksisterande næring, naturressurs, hamnetilgang e.l. som ligg utanfor senter, og er ofte heller ikkje ønska å ha lokalisert i eit senter. Dersom innspelet gjeld ei tilsettintensiv verksemd, t.d. kontorverksemd, vil det vere mange som skal til og frå kvar dag, og den bør difor ligge sentralt i eit senter (helst Osøyro) der flest mogleg kan gå, sykle eller reise kollektivt. Det er relativt få næringsinnspel, og ofte er det ikkje tydeleg angitt kva type innspel det er snakk om. Dei fleste ligg utanfor sentera og hamnar på grønt eller gult, men med atterhald om at det er raudt dersom det er snakk om tilsettintensiv/ kontorverksemd.</p> <p>Når det gjeld bustad kjem innspela som ligg nært sentera som er definert i samfunnsplanen sin senterstruktur ut med høg eller middels måloppnåing (grøn eller gul farge). Særskilt kjem innspela nært Osøyro godt ut sidan ein her har kort veg til ei rekkje tenester som t.d. skule, daglegvare og arbeidsplassar, og difor har potensial for at ein kan gå eller sykle dit. I tillegg er det god kollektivdekning til Bergen og til andre delar av kommunen. Kring dei andre sentera vil måloppnåinga for innspela vere avhengig av kor mange tenester dette senteret faktisk har, t.d. om det er skule og daglegvarebutikk der. Bustadsinnspel som ligg utanfor gang- og sykkelavstand til senter, til skule og daglegvarebutikk vil ha låg måloppnåing (raud farge) fordi det meste av transporten vil vere bilbasert. Dette ser ein mellom anna på Nore Øyane og Hegglandsdalen.</p>
	Teknisk infra-struktur	<p>Generelt sett vil dei føreslåtte omdisponeringane føre til ei vidareutvikling av off. VA-nett. Mange av områda ligg nær viktig infrastruktur (veg). I kva grad omdisponeringane gjev god måloppnåing i høve tema, er synleggjort i vurderinga av enkeltområdet.</p>

Etter offentlig høyring av planen er fleire nye byggeområde teke ut av planen. Det gjeld spesielt område utanfor den definerte senterstrukturen. Hovudkonsekvensen av planen er likevel ein større arealreserve for byggeområde i planen enn det prognosane for utviklinga i Bjørnafjorden vest tilseier.

Planforslaget hadde også fleire større konflikter med miljøtema, først og fremst landskap, landbruk og friluftsliv/strandsone. Konfliktnivået er redusert etter revisjon av planen. Det gjeld særleg for kjerneområde landbruk der alle område med størst negativ verknad er tekne ut av planen, men også for andre miljøtema med høgt konfliktnivå, og då særleg for områda utanfor senterstrukturen.

I planforslag på høyring vart om lag 153 daa av kjerneområde landbruk foreslått omdisponert som følgje av planen. I høyringsforslaget er dette talet no redusert til om lag 30 daa. I hovudsak ligg omdisponert areal innafor senterstrukturen. Tematisk vurdering for landbruk i tabellen over er etter dette vurdert å gå frå raud til gul kategori.

Det må kommenterast at kjerneområda for landbruk er store og grove og til dels omfattar utbygde område. Kommunen har valt å ikkje finjustere kjerneområda ved denne rulleringa av arealplanen, men vente til ny landbruksplan ligg føre. Det vil då vere naturleg å justere/endre kjerneområda i tråd med ny temaplan ved neste rullering av arealplanen.

5.3. Vurdering etter naturmangfaldslova

Naturmangfaldlova § 7 seier at prinsippa i §§ 8-12 skal leggjast til grunn som retningsliner ved utøving av offentleg mynde. Fleire av dei miljørettslege prinsippa set, på eit overordna nivå, føresetnader og føringar for konsekvensutgreiinga, mellom anna krava til kunnskapsgrunnlaget, skildring av påverknader, samla belastning, vurdering av føre-var prinsippet og kompensierende og avbøtande tiltak. For kvar krins er det difor utført vurderingar etter §§ 8-12 i lova. Om forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 kan nåast er og vurdert i eige kapittel om økosystemtilnærming og samla belastning for kvar krins. Dette gjeld og i samband med vurdering av forskrift om utvalde naturtypar § 52 og prioriterte artar jf. § 23.

Når det gjeld kunnskapsgrunnlaget, er det god og oppdatert kunnskap om naturtypelokalitetar, viltområde og artsmangfald for fleire område, medan for andre er det sparsamt. Det har ikkje vore gjennomført feltarbeid for kartlegging av viktig naturområde. Kunnskapsgrunnlaget om verdisetting baserer seg på informasjon frå innsynsløysingar frå ulike nettstader, rapportar og informasjon unntatt offentlegheit frå Fylkesmannen i Vestland (ved Olav Overvoll).

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totalt arealbeslag på innspela, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege på dette plannivået.

Naturmangfaldlova § 9 om føre-var-prinsippet seier at «Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak». Ein slik vurdering av føre-var-prinsippet er utgreidd samla for kvar krins.

Økosystemtilnærming og samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Derfor bør mellom anna ny E39, til dømes på Røtinga og elles i kommunen, vurderast som ein del av den samla belastninga. Dette gjev eit større samla arealinngrep i kommunen enn dei som er skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i naturmangfaldslova ikkje blir nådde.

Når det gjeld § 11 om kostnader ved miljøforringing, så er det tiltakshavar som skal dekke kostnadar for å hindre eller avgrensa skader på naturmangfoldet. Vidare seier Naturmangfaldlova § 12, om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar, at «For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater». Dette gjeld for alle dei vurderte innspela.

Vurdering av planen etter naturmangfaldslova er gjort krinsvis som del av konsekvensutgreiinga. Forskrift om utvalde naturtypar jf. § 53 er og diskutert, medan prioriterte artar jf. § 23 ikkje er registrert i Bjørnafjorden vest. Vurderingane er gjort til høyringsutkastet av planen. Fleire av dei vurderte områda er teke ut av planen etter offentleg høyring, sjå kap. 5.2.

5.3.1. Osøyro, Bjånes og Kuven

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det nødvendig med synfaringar i dok³ 100, 107, 259 fordi det her er potensial for naturverdiar. I tillegg bør det utførast marine granskingar i område dok 32. Ideelt sett burde det og vore synfaringar i områda med dok 154 og 377, men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av områda med dok nr. 107, 259 og 32, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her difor er sett føre seg eit totalt arealbeslag, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda med dok nr. 107, 259 og 32, fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok nr. 107, 259 og 32, er god nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjeld områda med dok nr 100, 107, 25, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39, men slik som dei ulike valalternativa er foreslått, så vil ikkje krinsen Osøyro, Bjånes og Kuven bli påverka. Den vurderast difor ikkje som ein del av den samla belastninga for denne krinsen. Når det gjelder den samla belastninga for denne krinsen er det difor fokusert på dei samla arealinngrepa skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Fleire av områda omtalt her er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter, mellom anna fleire rovfuglartar, men særleg for vipe. Og etter at viltrapporten for Os kommune blei publisert (2006) har i følge Fylkesmannen i Vestland (ved Olav Overvoll), vipebestanden gått sterkt tilbake. Ein ytterlegare forringing av habitata for vipe kan difor være i strid med forvaltningsmåla for arten (jf. § 5).

Rennande elvevatn er ein raudlista naturtype (NT) som var funnen i område dok 259 (ID 258) og det blei registrert fleire lokalitetar med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det óg er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hule eiker i denne forskrifta er «Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 m) over bakken.

³ Dok nr. viser til dokumentnummer i sak 12/3506 og som det er vist til i KU.

Synlig hule defineres til å være eiketrar med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm". Unntatt er hule eiker i produktiv skog».

Naturmangfaldlova § 53 seier at det skal tas særleg omsyn til førekomstar av utvalde naturtypar. I denne krinsen finst hol eik i områda dok 259 og 305/306 (ID 258 og 293) og det vil då være eit vilkår at desse får stå.

5.3.2. Søfteland

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det truleg nødvendig med synfaring i område med dok nr 274 fordi det her er potensial for naturverdiar. Ideelt sett burde det og vore supplerande synfaringar til områda med dok nr. 189/193 og 188, men her er det kjende naturverdiar. Med unntak av område med dok nr 274 er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi. Når det gjeld verknader (omfang jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, er det tilstrekkelege vurderingar unntatt for dok nr 274 fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av området med dok nr. 189/193 er god nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjeld område med dok nr 274, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39, men slik som dei ulike vegalternativa er foreslått, så vil ikkje krinsen Søfteland bli påverka. For denne krinsen gjeld difor arealinngrepa skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde.

Her vert det omtalt dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning for krinsen Søfteland. To av områda (dok nr. 189/193) omtalt her ligg i svært viktige viltområde for hekkande kvitryggspet og storfugl. Sidan dei ligg nær kvarandre og nær yttergrensa for dette viltområdet, så vil tiltaka gi ein svak negativ forringing av viltområde. Vipe er ikkje registrert i områda for innspel her, anna enn at det er potensial for arten i område med dok nr. 239.

Det vart ikkje funne raudlista naturtypar (2018) her i dei ulike områda for innspela.

5.3.3. Søre Neset

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det nødvendig med synfaringar i områda med dok 21/120, 153, 255, 373/374 fordi det her er potensial for naturverdiar. I tillegg bør det utførast marine granskingar i område med dok nr. 181. Det skulle óg vore synfaringar til områda med dok nr. 28, 31, 60, 132 og 142/155 og 374, men desse har truleg ikkje så stort potensial for naturverdiar som dei andre nemnde. Med unntak av dei først nemnde områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda si naturverdi på dette plannivået.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. Ser ein føre seg eit totalt

arealbeslag, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda med dok nr. dok 21/120, 153, 255, 373 fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 21/120, 153, 255, 373, er godt nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjeld områda med dei nemnde dok-nummera, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Ein av dei største tiltaka som planleggast i kommunen er ny E39. For krinsen Søre Neset er det planlagt eit vegalternativ som går frå Tuven sørover til Halhjem og over Innerøya og Ytterøya, og som må vurderast som ein del av den samla belastninga. Dette gjev eit større samla arealinngrep i kommunen enn dei som er skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Viktige trekkruiter for hjort finst på aust- og vestsida av krinsen, dei dekkjer store areal, men desse blir ikkje påverka. Fleire av områda, mellom anna Innerøya består av samanhengande skogområde som og er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar, mellom anna fleire rovfuglartar. Vipe er ikkje registrert i nokre av innspelsområda, men dei med dok nr. 196 (sentrumsområde Søre Neset), 187 og 161 er har klart potensial for arten. Ein ytterlegare forringing av habitata for vipe kan difor være i strid med forvaltningsmåla for arten (jf. § 5).

Det vart ikkje funne raudlista naturtypar (2018) her i dei ulike områda for innspela, men området med dok nr. 373 (på Innerøya) har potensial for dette. I krinsen blei det og registrert ein lokalitet med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det og er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hule eiker i denne forskrifta er «Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 m) over bakken. Synlig hule defineres til å være eiketrær med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm". Unntatt er hule eiker i produktiv skog». Naturmangfaldlova § 53 seier at det skal tas særleg omsyn til førekomstar av utvalde naturtypar. I denne krinsen finst hol eik i områda med dok nr. 372 og 296 (ID 355 og 365) og det vil då være eit vilkår at den får være i fred.

5.3.4. Søre Øyane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen Søre Øyane er det eit område med sparsamt kunnskapsgrunnlag og der det er nødvendig med ein synfaring. Dette gjeld området dok 34 (ID 31) fordi det her truleg er potensial for naturverdiar. Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda i dok 167/379 (ID 161), men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av området dok 34 (ID nr 31), er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for området dok 34 (ID 31), fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend.

§ 9 Føre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av området dok 34 (ID nr 31), er god nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for området dok 34, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt. Slik som dei ulike vegalternativa for E39 er foreslått, så vil krinsen Søre Øyane bli påverka mest av det vestlege alternativet. Det austlege alternativet påverkar berre den austlege delen av Røtinga. Den samla belastninga for denne krinsen, med E39 og dei samla arealinngrepa frå ulike innspela, er difor relativ stor for denne krinsen.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter i denne krinsen er skogsområda på Røtinga og på Lepsøya, men her er det få eller ingen innspel. Krinsen har heller ikkje særleg med leveområde for vipe. Det finst ein registrert lokalitet med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det óg er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hole eiker i denne

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), er god nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda med dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Slik som dei ulike vegalternativa for E39 er foreslått, så vil krinsen Nore Neset bli påverka mest av det vestlege alternativet for E39, som vil påverke den austlege delen av krinsen. Den samla belastninga for denne krinsen, med E39 og dei samla arealinngrepa frå ulike innspela, er difor middels stor.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter i denne krinsen er skogsområda i nord, men her er det ingen innspel. Sjølv om ikkje vipe har særleg mange registreringar her, så har krinsen fleire område med potensial for arten. Det gjeld hovudsakeleg dei opne markane.

5.3.5. Nore Øyane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Det bør utførast marine granskingar i områda dok 106, 151, 177, 186/342, 291, 283 og 186/342 (ID 79, 132, 176, 182, 323, 333 og 338). Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda dok 46, 186/342, 191 og 375 (ID 43, 181, 186 og 357), men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av dei marine områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt dei marine områda, fordi verdien for naturmangfald her ikkje er kjend og at det samstundes er potensial for det her.

§ 9 Føre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av dei marine områda, er god nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei marine områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i krinsen Nore Øyane. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar i denne krinsen er skogsområda på Strøno som strekker seg frå den sørlege til den nordlege delen. Dett er eit viktig viltområde som er dominert av furuskog og er viktig for storfugl og truleg kvitryggspett. Sjølv om ikkje vipe har særleg mange registreringar her, så har krinsen minst eit område med potensial for arten. Det gjeld hovudsakeleg dei opne markane til krins med dok nr. 198 (ID 192).

5.3.6. Lysefjorden

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen Lysefjorden er det fem område med så sparsamt kunnskapsgrunnlag, og der det er potensial for naturverdiar, at det er nødvendig med ein synfaring. Dette gjeld dok 70, 98 og 247 (ID 58, 68, 247 og 248). I tillegg bør det utførast marine granskingar i alle områda der det planleggast tiltak i sjø. Dette gjelde områda dok 13, 126, 170, 171, 174/282, 357, 246, 276/280, 313 og 330 (ID 10, 92, 141, 143, 170, 171, 230, 245, 283, 299, 313 og 314). Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda dok 15, 105, 301 og 330 (ID 12, 77, 287 og 315), men desse har truleg ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av områda dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av naturverdi i områda.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend for desse.

§ 9 Førre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, er god nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje førre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg førre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i krinsen Lysefjorden. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda nord i krinsen, og områda rundt Vardafjellet og Endelausskogen, er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar. Her er og ein del gamal skog. Dette er eit viktig viltområde for gråspett, storfugl og kvitryggspett. Områda viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar i denne krinsen har berre eit innspel (dok 326). Sjølv om ikkje vipe har særleg mange registreringar her, så har dei opne markane i området dok 77 potensial for arten.

5.3.7. Hegglandsdalen og Indregardane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen har området dok 154/354 (ID 349) så sparsamt kunnskapsgrunnlag, samstundes som det er potensial for naturverdiar her, at det er nødvendig med ein synfaring. Det bør og utførast marine granskingar i det marine området dok 249 (ID 250). Med unntak av desse to områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påverknad») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett førre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda dok 154/354 og 249 (ID 250 og 349), fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend for desse.

§ 9 Førre - var - prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda dok 154/354 og 249 (ID 250 og 349) er gode nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje førre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg førre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Bjørnafjorden er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i denne krinsen. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda vest i krinsen, er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar som til dømes kvitryggspett, hønsehauk, dvergspett og storfugl, men ingen av innspela påverkar dette. Sjølv om ikkje vipe har særleg mange registreringar her, så har dei opne markane i området dok 102 (ID 74) potensial for arten.

6. KUNNSKAPSGRUNNLAG OG DELUTGREIINGAR

Jf. Utgreiingsbehovet skissert i planprogrammet:

6.1. ROS-analyse

Ordna risiko- og sårbaranalyse, ROS-analyse, for tidlegare Os kommune er utarbeidd i samsvar med nasjonale føringar. ROS-analysen vart forankra og godkjent av Kommunestyret i 2017. Analysen vurderer kva uønskte hendingar som kan skje i Os og sannsynet for at ei hending kan inntreffe. Analysen er òg ei vurdering av sårbarheita ved systema våre som kan påverke sannsynet og konsekvensane, kva konsekvensar hendinga eventuelt vil få og kor god kunnskap vi har om dei fenomenene vi skal vurdere.

Bjørnafjorden vest ligg utsett til når det gjeld vêr og vind, og er sårbar når det gjeld straumforsyning, IKT tenester og eit framkomeleg vegnett. Nesten halvparten av alle hendingane vi har analysert i denne ROS-rapporten er vurdert til å ha høg risiko for liv og helse. Det er mykje sannsynleg at vi kan bli utsette for ekstremvêr og at ei ulykke, med mange involverte personar, kan oppstå på vegane våre. Dessutan kan òg eit ekstremvêr påverke dei grunnleggjande behova som mat, drikkevatt og medisinar, og dagleglivet med moglegheit for å komme seg på jobb og skule.

Sannsynet for at vi får svikt i infrastruktur er mindre enn for ekstremvêr, men dersom vi får svikt i straumforsyninga eller bortfall av ei hovudtransportåre kan det få katastrofale konsekvensar for samfunnet. Analysen viser at slike hendingar kan skje å ofte som ein gong mellom kvart femte og tiande år.

Dei fleste av hendingane som har høg risiko for tap av liv og helse har også høg risiko for å kunne medføre svært store samfunnsøkonomiske konsekvensar. Flaum eller overvatn og transportulykker peikar seg ut som dei hendingane som vil koste samfunnet mest pengar.

Den overordna ROS-analysen for tidlegare Os er relativt ny, og er dermed brukt som hovudgrunnlag i samband med ROS-analysen for kommunedelplan for Bjørnafjorden vest. ROS-analyse i kommuneplan-arbeidet er også gjort i fem trinn, i tråd med metodikken som er skildra i den nyare DSBs rettleiaren for «Samfunnstryggleik i kommunen si arealplanlegging» (2017).

Det er lagt inn tre faresoner i planen rundt eksisterande LNG-tankar på Halhjem ferjekai i samsvar med eigen sikkerheitsrapport for Halhjem utarbeida av GASNOR, dok. HSE-RPT-00003 i 2020. Tankane på Halhjem har potensiale for storulykke ved lekkasje av LNG, både i gassform og i flytande form. Dersom ein lekkasje tar fyr vil ein brann kunne få store konsekvensar for nærområdet.

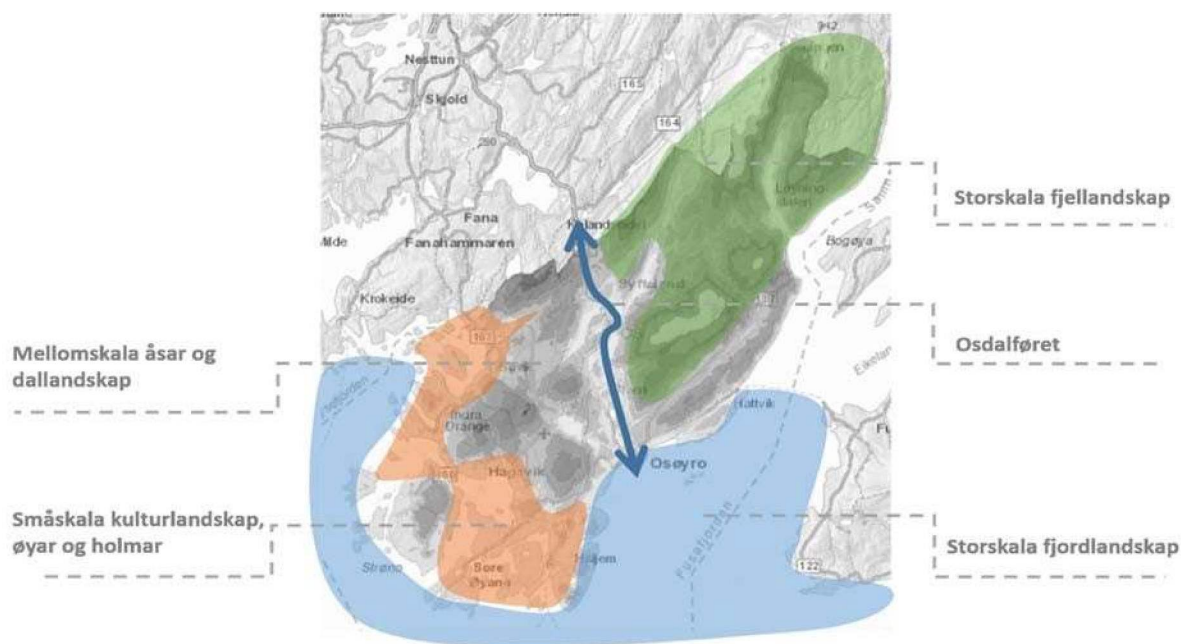
6.2. Landskapsanalyse

Langsiktig vern om landskap har vore eit viktig tema i denne rulleringa. Kommunen har fått utarbeidd ein landskapsanalyse for heile tidlegare Os kommune som følgjer som vedlegg til planomtalen.

Overordna føremål med landskapsanalyse i Os kommune er å få eit oppdatert kunnskapsgrunnlag for langsiktig bruk og vern av areal i kommunen. Landskapsanalysen kartlegg og analyserer ulike område sin landskapskarakter og -verdi, og slik legge grunnlaget for å gjere bevisste val i møtet mellom landskapsverdiar og vekst / fortettingssoner i kommunen. Det gjeld særleg Osøyro som

kommune- og regionsenter og dei definerte nærsentra Lysefjorden, Nore Neset, Søfteland, Søre Neset og Søre Øyane.

Landskapet i Os spenner frå storskala fjellområde, via mellomskala åsar og dalar til småskala kulturlandskap og skjergardslandskap, til møtet med storskala fjordlandskap att. Variasjonen gir eit stort mangfald i landskap med ulik karakter og skala. Lange siktlinjer i storskala landskap gjer fjell, åsar og kollar eksponerte og visuelt sårbare. Store og/eller mange landskapsinngrep i småskala landskap bidreg til å byggje ned landskapskarakter og redusere landskapsmangfald. Inngrep i randsoner og overgangssoner bidreg til å byggje ned landskapskarakter og redusere landskapsmangfald. Kommunen er rik på landemerke, både topografiske og kulturhistoriske, som er både identitetsskapande og orienterande i landskapet.

Bjørnafjorden vest har to landskapsområde med stor regional verdi, det er:

1. Øvredalen har eit heilskapleg romleg forløp der naturlandskapet og kulturlandskapet står i særleg god samanheng med kvarandre og er utan skjemmaende inngrep.
2. Lyseklosterdalen sin verdi er i stor grad knytt til historia i landskapet: det velhaldne kulturlandskapet med Lysekloster klosterruin, Lysekloster hovudgard og Lysekloster kapell. Både naturskapte og menneskeskapte nøkkelement inngår i ein heilskap som gir området tidsdjupne, variasjon og særpreg.

Analysen peikar på at det er viktig å sikre og utvikle natur- og kulturlandskapsområde som grunnlag for identitet, kvalitet og rekreasjon i og rundt fortettingsområda. I analysen av det enkelte delområdet er det skildra viktige omsyn og prinsipp for utvikling ut frå eit landskapsperspektiv. Til dømes viser landskapsanalysen at kystfuruskokogen er ein viktig landskapstype med høg verdi. Desse landskapsverdiene vert sikra med krav om landskapsanalyse i reguleringsplan der landskapsverdien er over middels.

På generelt grunnlag er det viktig å oppretthalde samanhengen mellom fortettingsområda og dei overordna landskapstrekka:

- Sikre at store, samanhengande landskapsrom og landskapsamanhengar ikkje vert oppstykkja.
- Sikre blågrøne strukturar og ferdsselsårer.

- Underbygge og styrke sentrale landskapselement og karaktertrekk.

6.3. Støyanalyse

Det har blitt gjennomført ein overordna støyanalyse i samband med rulleringa av arealplanen. Heile analysen følgjer som vedlegg til planomtalen. Analysen omfattar vurdering og utrekning av støy frå kjente støykjelder i kommunen. I samsvar med Den nasjonale retningslinja for støy i arealplanlegging, T-1442, er det etablert to støysoner rundt støykjeldene, ei raud og ei gul støyzone:

- Raud støyzone, nærast støykjelda, angir eit område som ikkje er eigna til støyfølsame bruksføremål, og ein skal unngå etablering av nye bygg med støyfølsam bruksføremål.
- Gul sone er ei vurderingssone, der bygg med støyfølsam bruksføremål kan oppførast dersom avbøtande tiltak gir tilfredsstillande støytilhøve.

Støysonene er vist på eige temakart. Ved utarbeiding av detaljplanar eller enkelttiltak innan eller like i nærleiken til ei støyzone, skal det gjerast meir detaljert vurdering av støy og eventuelle støytiltak i samsvar med råd i T-1442. Kravet er sikra i føresegnene.

6.4. Kartlegging av strandsona

I samband med rulleringa av arealplanen er strandsona kartlagt. Heile rapporten følgjer som vedlegg til planomtalen. Funksjonell strandsona er definert som den strandsona som står i innbyrdes direkte samspel med sjøen både økologisk, topografisk og/eller bruksmessig. Funksjonell strandsona kan vere både smalare og breiare enn 100-metersbeltet.

I Bjørnafjorden vest har me lagt til grunn at funksjonell strandsona kan vere smalare enn 100-meter dersom:

- Strandsona er så dominert av inngrep at føremålet med strandsonevernet ikkje lenger gir meining, for eksempel ved næringsområde mot sjø eller ved ferjekaiane.
- Strandsona er så privatisert av busetnad og/eller andre stengsel, at allmenn bruk og ferdsel ikkje lenger er mogeleg.
- Der bratt terreng og/eller veg dannar ei naturleg grense mot sjøen.

Motsett er funksjonell strandsona utvida der strandsona inngår i ein større samanheng utover 100-metersbelte, slik som øyar og holmar, samanhengande landskapsformer, eller der opne kulturlandskap, bygningsmiljø og landskapsrom omfattar eit heilskapleg område frå sjø til ei klar grense mot veg, skog eller fjell.

Øyane og holmane er ein viktig del av dei visuelle og funksjonelle samanhengande i strandsona. Privatiseringsgrad er derfor tillagt mindre vekt i vurderinga av funksjonell strandsona på øyane enn på fastlandet, sjølv om enkelte øyar ber preg av å vere sterkt privatisert.

Fastsetjinga av funksjonell strandsona er gjort med grunnlag i kartfesta temadata, med tilleggsvurderingar av landskapsrom/ terrengformer, bygningsmiljø, vegetasjonsbilete og visuelle samanhengar/ kontakt med sjøen.

Kartlegginga av funksjonell strandsona er nytta som grunnlag for å fastsette byggjegrænse mot sjø i kommunedelplanen.

6.5. Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselv-vassdraget

Rapporten er utarbeidd av Rådgivende biologer i 2017 og har fokus på biologisk mangfald, og då spesielt elvemusling, laks og sjøaure. Rapporten er eit viktig grunnlag for forvaltningsplanen omtalt i neste kapittel.

I rapporten er status for elvemusling og laks og sjøaure i Osvassdraget omtala, og dei viktige områda for artene sin livssyklus er kartfesta. Vasskvaliteten i Oselva er stort sett god for elvemusling. I Søftelandselva har det vore ein tydeleg betring av vasskvaliteten dei siste tiåra. Basert på ulike typar forureining og omfattande erfaring med aktuelle avbøtande tiltak i ei rekke vassdrag er det føreslått ei soneinndeling for forvaltning av og tilrettelegging for dei omtalte artane.

Rapporten er eit viktig kunnskapsgrunnlag for forvaltningsplanen for vassdraget.

6.6. Forvaltningsplan for verna vassdrag Oselvvassdraget

Asplan Viak AS har vore engasjert av Bjørnafjorden kommune for å utarbeide ein forvaltningsplan for Oselvvassdraget. Overordna føremål med planen er å få eit oppdatert oversikt over kunnskapsgrunnlag og verdiar i vassdraget. Forvaltningsplanen skal vere eit verktøy for langsiktig bruk og vern av Oselvvassdraget.

Forvaltningsplanen er utarbeidd med utgangspunkt i Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for forvaltning av verna vassdrag, men er tilpassa lokale forhold. Eit viktig grunnlag har vore rapporten «*Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselvvassdraget*» utarbeidd av Rådgivende biologer i 2017.

Oselvvassdraget er variert, og dekkjer over eit stort og variert geografisk område. Ein har dermed rom til å leggje opp til variert bruk og samtidig ta omsyn til viktige verdiar. Vassdraget er eit viktig landskapselement, og viktig for kultur- og naturmiljø. Samtidig er det ønskjeleg med auka og tilrettelagt bruk av vassdragsbeltet. Bruken av Oselvvassdraget vil, og skal, vere variert, og samtidig basere seg på Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for forvaltning av verna vassdrag. Desse skal leggje opp til ein differensiert bruk som ikkje går ut over verneføremålet i verneplan for vassdrag. Nokre viktige område for tilrettelegging er ved Prestegardskogen og Raudlio/Stokkedalen for friluftsliv, Søfteland, Gåssand og Tøsdal for landbruk, og frå Spongo til sjøen for naturvern (viktige område for elvemusling og gyteområde for laksefisk).

Alle nye tiltak innan vassdraget må vurderast opp mot forvaltningsklasse, konfliktgrad og sårbarhet. Planen skiljer elles mellom tiltak i vassstrengen og i nedslagsfeltet. Forvaltningsklassene er skildra nedanfor. Konfliktgrad er delt i fire, der aukande tal gjev aukande konfliktgrad. Tiltak i konfliktgrad 1 er tiltak som normalt kan gjennomførast etter søknad. Tiltak i konfliktgrad 4 er inngrep som normalt ikkje kan utførast. Sårbarheit i elva kan variere både geografisk og tidsmessig med årstidene. Nokre tiltak vil vere mogeleg å utføra i elven til visse tider av året, mens til andre tider er det biologiske mangfaldet i elva spesielt sårbart. Årsvariasjon i vassdraget er vist i eit eige årshjul.

Det er lagt inn byggegrense mot Oselvvassdraget i plankartet i samsvar med tilråding i forvaltningsplanen. Byggegrensene henger elles saman med forvaltningsklassene. Forvaltningsplanen omtalar òg ei tiltaksgrense på 20 meter for særskilde område, denne grensa er ikkje teikna inn i kartet. Elles gjeld Vassressurslova § 11 på sjølvstendig grunnlag. For alle vassdrag gjeld difor ei forbodssone på 10 meter for alle inngrep i kantvegetasjon etter dette regelverket.

Planen er dermed basert på kjend kunnskap innan ulike relevante tema/verdiar knytt til vern og bruk av Oselvvassdraget. Temakartet skal vere eit grunnlag for å gjere bevisste val i møtet mellom vern og bruk av Oselva, spesielt knytt til vern av biologisk mangfald.

Temakartet viser 4 forvaltningsklassar:

Forvaltningsklasse 1: Verneverdiane er særleg knytt til grøntstruktur og nærfriluftsliv. Det skal særleg leggjast vekt på å ivareta og sikre grøntstruktur langs vassdraga, og utvikle samanhengande grøntkorridorar der dette manglar, og der det er mogleg å opparbeide dette.

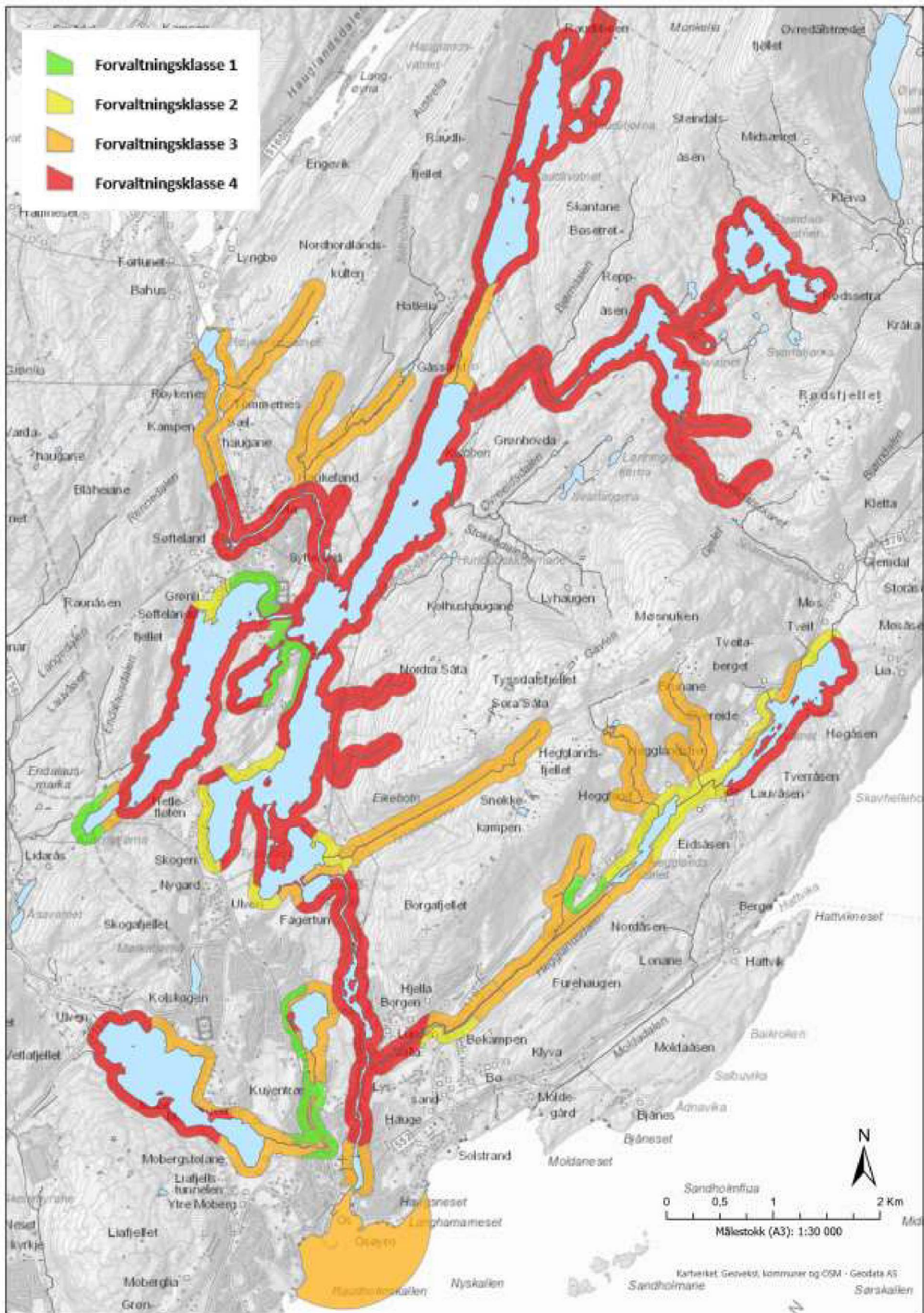
Forvaltningsklasse 2: Innafor desse områda skal vern av hovudtrekk i landskapet og området si landbrukstilknyping vektleggjast. Verneverdiane kan vere store og er ofte knytt til kulturlandskapet, kulturminne, nærfriluftsliv og spesielle naturfaglege tilhøve.

Forvaltningsklasse 3: Innafor desse områda skal vern av hovudtrekk i landskapet og området sitt naturmiljø vektleggjast.

Forvaltningsklasse 4: Område/vasstreng med eksisterande leveområde for elvemusling: Inga arealbeslag eller direkte utslepp av forureining til vassdraget (Risikosone 1, jf. Rådgivende biologer).

Forvaltningsplanen er nytta som grunnlag for å fastsette omsynssoner langs vassdraget i arealplanen. Men som sagt må ein òg sjå på kva konfliktgrad tiltaket har og kva tid på året det er tenkt gjennomført.

UTKAST

6.7. Klima-, energi- og miljøplan

Klima-, energi- og miljøplanen blir utarbeida som ein eigen kommunedelplan. Ny KLEM-plan er under utarbeiding. Planen legg grunnlaget for Bjørnafjorden kommune sitt klima-, energi-, og miljøarbeid for framtida. Det er utarbeida ein visjon, overordna mål og ulike strategiar for korleis Bjørnafjorden kommune skal utvikle seg framover. Det er utarbeida to klimarekneskap for Bjørnafjorden kommune, ein for kommunen si eiga verksemd og eit for alt som skjer geografisk innafør kommunen sine grenser. Analysen viser at i Bjørnafjorden kommune sitt rekneskap for det geografiske området er det frå gjennomgåande transport knytt til veg og båt at dei store klimautsleppa kjem. Desse forholda kan kommunen i liten grad gjere noko med.

For arealdelen er det viktigaste klimagrepet å sørge for at transportbehova til innbyggjarane vert redusert ved ein kompakt utbygging med god utnytting av eksisterande infrastruktur. Berekraft skal vere eit grunnleggande prinsipp for utvikling i Bjørnafjorden kommune. Vedtak som påverkar den økonomiske, økologiske og sosiale berekrafta skal vurderast og konsekvensar skal synleggjerast.

6.8. Barn og unge

Fortetting og utbygging generelt førar til press på areal i nærmiljøa som vert nytta av born og unge til både rekreasjon, fritidsaktivitetar, skuleveggar og snarveggar. Tap eller forringing av slike område kan få uønskte konsekvensar for både tryggleik, trivsel, oppvekstvilkår og for folkehelsa. I tråd med tidlegare Os kommune sin samfunnsplan skal kunnskap om korleis born og unge brukar og ferdast i dei ulike delane kommunen brukast som grunnlag når det vert gjort prioriteringar knytt til arealbruk.

Elevar i 5. og 8. trinn ved sju ulike skuler i kommunen har delteke i eit barnetråkkprosjekt der dei ved hjelp av eit digitalt kart har registrert sine skule- og fritidsveggar, samt plassar dei likar eller ikkje likar i sine omgjevnader. Denne registreringa bidreg til at born og unge sine behov kan ivaretakast ved utforming av deira nærmiljø, samt at den dekker sentrale dokumentasjonskrav knytt til kommunal planlegging. Det er utarbeida ein samla rapport med oppsummering av funn i registreringa.

Funna ein sit igjen med etter registreringa hjå kvar skule er kartfesta i kommunen sine kartløyningar. Dei viktigaste funna er sjekka ut mot kommuneplankartet for å syte for at planlagt ny utbygging ikkje kjem i konflikt med areal som er mykje brukt av born og unge, og for å vurdere eventuelle avbøtande tiltak. Vidare kan kunnskapen frå registreringa nyttast i kommunen sitt overordna planarbeid, ved handsaming av reguleringsplanar og byggjesaker. Det er i kommunedelplanen sine føresegner stilt krav til at registrerte barnetråkk skal omtalast og belyst i samband med planarbeid og at det skal vurderast om det er behov for nye eller supplerande undersøkingar.

I samband med barnetråkkregistreringa er det òg gjennomført ei spørjeundersøking av ungdom om deira forhold til og bruk av sentrumsområdet i Osøyro.

Det er også gjennomført eit ungdomsprosjekt med mål om å skape byliv, aktivitet og møtestader i Os sentrum med fokus på ungdom. Første fase gjekk av stabelen sommaren 2018. Det vart då etablert ein Pop-Up Ungdomspark ved hamna, bygd av og for ungdomar saman med arkitekt Eva Korsøen fra Kvalbein Korsøen Arkitektur, Pop up 1. I videreføringa av Pop-Up Os 1 er det gjennomført ein medverknadsprosess i to fasar; Pop Up Os 2, Fase 1 og 2. med digital kartundersøking. Resultata er samla i sluttrapporten POPUP OS, MAPPING OG MEDVERKNAD utarbeida av Kaleidoscope Nordic AS for kommunen.

6.9. Eit aldersvenleg samfunn

Stortingsmelding 15 (2017-2018) vart behandla i Stortinget i 2018. Meldinga drøftar tiltak for å skape eit meir aldersvenleg Norge, der kommunane lærer av kvarandre, basert på kva tilsatte, eldre, pårørande, frivillige, forskarar og leiarar har sett fungerer i praksis. Innsatsområda i reforma er:

- eit aldersvenleg Norge
- aktivitet og fellesskap
- mat og måltider
- helsehjelp
- sammenheng i tenestene

Bjørnafjorden kommune har sett ned ei tverrfagleg arbeidsgruppe som arbeider med denne reforma. Mellom anna er det gjennomført ei spørreundersøking med fokus på innsatsområda i reforma. Målgruppa for spørjeundersøkinga var alle innbyggjarar frå 65 år og oppover.

Nasjonalforeininga for folkehelse har starta ein kampanje som heiter «Et meir demensvennlig samfunn». Mange kommunen er med i denne kampanjen, deriblant Bjørnafjorden.

På oppdrag for Bjørnafjorden kommune, har LÉVA Urban Design leia prosessen og utarbeidd medverknadsprosess med utgangspunkt i metodikken seniortråkk. Seniortråkket hadde hovudfokus på Osøyro og Os sentrum. Medverknadsprosessen blei gjennomført i perioden november 2019-april 2020. Det er utarbeida rapport som framstiller data og innsikt som er henta inn gjennom to metodar: digital spørjeundersøking og ~~sonline~~ intervju, i tillegg til faglege anbefalingar om korleis kommunen kan legge betre til rette for ei aldersvennleg utvikling av sentrum og kommunen generelt. Formålet med rapporten er å både dokumentere resultatane frå medverknadsprosessen og vere til hjelp for den framtidige utviklinga av Osøyro og særleg Os sentrum.

Desse prosjekta vart starta opp i 2019 og er ikkje tatt med i grunnlaget for arbeidet med arealplanen.

6.10. Folkehelse rapporten

Folkehelseoversikta 2019-2022, «Levekår og helse i Bjørnafjorden kommune», gir ei oversikt over innsamla data om levekår og helse for innbyggjarane i Bjørnafjorden. Folkehelse rapporten dannar ein del av kunnskapsgrunnlaget for vedtatt kommunal planstrategi for Bjørnafjorden 2020-2024, og vart ferdig i 2020. Rapporten gir ei oversikt over, og ei vurdering av, følgjande emne for både aust og vestsida av kommunen:

- Befolkningssamansetjing
- Oppvekst- og levekårstilhøve
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skadar og ulukker
- Helse relatert åtferd
- Helsetilstand

6.11. Senterstruktur og handelsanalyse

Det har blitt gjennomført ein analyse av senterstruktur og handelsanalyse for Os kommune. Rapporten og temakartet følgjer som vedlegg til planomtalen.

Osøyro er det naturlege senteret i Bjørnafjorden kommune, og har også ein regional funksjon rundt Bjørnafjorden. Os har fleire små senter. Enkelte område har eit relativt tydeleg senter slik som Søfteland og Nore Neset. Andre område har meir fragmenterte senter slik som Lysefjorden/Lysekloster, eller manglar eit senter i det heile, som til dømes Søre Neset.

Bortsett frå nokre få unntak ligg all handel i Bjørnafjorden vest i dag lokalisert mellom Osøyro og Flåten/ Kolskogen. Medan handelsutviklinga på Osøyro har stagnert har Flåten/ Kolskogen fått eit stadig sterkare handelstilbod, og har meir enn 2,5 gonger fleire tilsette i handelsnæringa enn Osøyro.

Når det gjeld utvalsvarer, dvs. meir spesialiserte butikkar som bokhandel, klede, sport, sko etc., er situasjonen motsett. Regionssenteret skal ha tilbod til handelsomlandet. Derfor skal hovuddel av nyetablering av handel leggast til Osøyro. Det er gitt føringar for kva størrelse av handel utanom daglegvare, som kan leggast i andre sentre. I tillegg har ein opna for daglegvare i relasjon til bustad også utanfor senterstruktur. Større handelsetablering utanfor Osøyro krev konkret vurdering og handelsanalyse i samsvar med føring frå fylkesutvalet.

Trelast/byggevarer og planteskular/hagesenter høyrer til varegruppa plasskrevjande varer, og bør lokaliserast til område med relativt god tilkomst med privatbil. Det er ein aukande tendens til bransjeglidning og at til dømes byggevarebutikkar og hagesenter også tilbyr andre varer som ikkje er arealkrevjande, til dømes jernvarer.

Me finn òg ei bransjeglidning i andre varegrupper. Ei utvikling ein har sett lenge er større varehus som tilbyr ei rekkje ulike varetypar. Etablering av slike varehus vil kunne øydelegge livsgrunnlaget for mindre utvalsvarebutikkar i sentrum, til dømes klesbutikk og skobutikk. Bransjeglidning og utvikling av nye handelskonsept utfordrar skilje mellom plasskrevjande varer og utvalsvarer. Det inneber at all detaljvarehandel må ha ei lokalisering som er godt tilpassa ønska senterstruktur og transportsystem.

Analysane viser at Bjørnafjorden vest har relativt lite handelslekkasje for detaljvarer totalt sett, men der utvalsvarene står for den største lekkasjen. Lekkasjen av varer går truleg i hovudsak mot Bergen der det er eit langt betre tilbod. Etter at analysen vart ferdigstilt har Lagunen dobla handelsarealet sitt. Dette regionale kjøpesenteret vil liggje 6 minuttar unna Os/ Lysefjorden når ny E39 vert tatt i bruk. Truleg vil denne storsatsinga på handel sør i Bergen føre til stor handelslekkasje frå Bjørnafjorden vest og omliggjande kommunar. Det er sannsynleg at det i stor grad vil utfordre regionsentersatsinga, der kulturminneverdiar, komplekse eigar- og eigeomsforhold og arealmangel gjer handelsutvikling meir krevjande. Planen opnar difor for noko detaljhandel i den mest sentrale kollektivaksen Tøsdalskiftet-Osøyro, som ei motvekt til interkommunal handelslekkasje.

Det er gjort analysar av kor mykje handelsareal det er behov for. Dei to scenarioa viser eit behov på 37 000 – 70 000 m² nytt salsareal for detaljvarer fram mot 2040, og om lag halvparten av dette er areal til daglegvarehandel.

Flåten/ Kolskogen har til saman ei overvekt av daglegvarebutikkar i høve det folketalet i nærområdet i dag tilseier. Tyngdepunktet for daglegvarer kan med fordel flyttast meir mot der det bur mest folk, både mot Osøyro og til tettstadane i andre delar av kommunen. Det er grunnlag for å ha ein eller fleire daglegvarebutikk både på Søfteland, Lysefjorden, Nore Neset, Søre Neset, Søre Øyane og Bjånes. Lokaliseringa bør vere sentral i høve kringliggjande bustadområde (fortrinnsvis i gangavstand), og storleiken må vere tilpassa ein lokal marknad.

6.12. Lyseparken – regional næringspark

Lyseparken har eit langt utviklingsperspektiv og må vere rusta for framtidige endringar både i marknaden og innan ny teknologi. Dette gjer det utfordrande å føreseie kva for verksemder som vil verte etablert i området og kor mange tilsette som kjem til å arbeide her. Men det mest sannsynlege scenarioet er at ein stor del av aktiviteten vil knytte seg til teknologibedrifter med stort arealbehov. På sikt kan det bli aktuelt å auke delen kontorarbeidsplassar etter kvart som ulike fagmiljø får etablert seg.

Ein kan dele aktørar som skal etablere seg i Lyseparken i tre kategoriar; kontor, samansett næring og industri. Med samansett næring er det meint energi-, IT- og transportbaserte verksemder som; datasentre, IT-styring, logistikk, lagring, montering, netthandel (utan fysisk publikumsbutikk).

Samansette næringer skal inngå som del i fleire næringsklynger som industri, teknologi, forskning- og utdanningsverksemder (FOU-verksemder), helse/medisin/farmasi, næringsmidlar og undervisning. Kjenneteikn på denne næringsgruppa i Lyseparken er at den i starten kan antakast å vere arealkrevjande og vil då gi ei avgrensa sysselsetting og avgrensa behov for persontransport og parkering.

På grunn av det lange utviklingsperspektivet er det skissert to scenario. Lyseparken 2030 og Lyseparken 2050 er vurdert ut frå tal på arbeidsplassar prosjektet legg til rette for. I scenario 2030 er det antatt at verksemder i snitt for alle delområda vil nytte seg av 50 % av tillate BRA. For Lyseparken 2050 vil 100 % av tillate BRA vere utnytta.

Etablering av Lyseparken vil føra til negative konsekvensar for naturmangfaldet. Dei negative verknadane er venta å vere størst for naturtypar og artsførekomstar ved at viktige funksjonsområder blir redusert i areal og i kvalitet. Det er gjort grep i arbeidet med reguleringsplanen å redusere dei negative konsekvensane og ta betre vare på naturmangfaldet i området, mellom anna ved å legge inn areal for grøntstruktur.

Lyseparken er ein unik sjanse til å få til ein innovativt og nyskapande næringspark som vil gagne heile regionen.

6.13. Bustadsosial handlingsplan

Gjeldande bustadsosial handlingsplan er frå 2011, men utfordringane er dei same. Utfordringane i Bjørnafjorden vest er høge bustad- og leigeprisar og stor folkevekst. Dette fører til stor etterspurnad etter billege kommunale bustader. Utsette grupper treng meir hjelp til å bu, og til å sikre gode bumiljø. Dette gjeld både vanskelegstilte og førstegongsetablerarar. Alle skal ha ein trygg og eigna bustad, uavhengig av økonomiske, fysiske, helsemessige eller sosiale føresetnader.

Bjørnafjorden kommune må sikra ei bustadutvikling som gjev ein god bustadsosial profil, mellom anna ved å sikra nok tilgang til rimelege og funksjonelle, og universelt utforma bustader, i område med god offentleg transport. Dette kan vi oppnå gjennom meir aktiv bruk av utbyggingsavtaler, offentleg/privat samarbeid, og andre plantiltak. Her må ein tenkje langsiktig og setje av areal til å dekkja bustadbehova både for dei med spesielle omsorgsbehov, og for andre vanskelegstilte som av forskjellige grunnar ikkje klarar å koma seg inn på den private eige- og leigemarknaden.

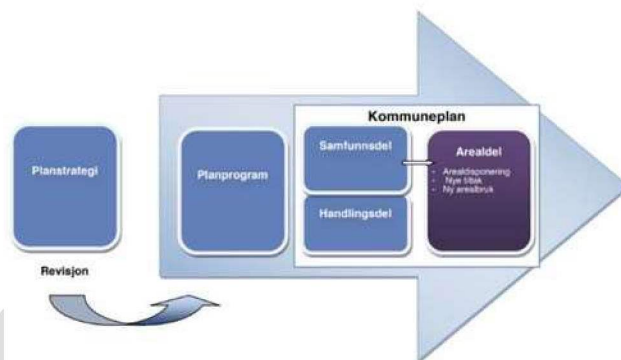
7. PLANPROSESS – ORGANISERING OG MEDVERKNAD

Kommuneplanen sin arealdel, no kommunedelplan for Bjørnafjorden vest, er gjennomført i samsvar med prosessreglane i plan- og bygningslova.

Endeleg vedtak kommunal planstrategi:
01.11.2016

Oppstart kommuneplanen sin arealdel:
04.04.2013:

Plan- og bygningsutvalet gjev administrasjonen fullmakt til å utarbeid forslag til planprogram for rulling av arealdelen til kommuneplanen og lage sak om prosjektorganisering og framdriftsplan så snart arbeidet med rulling av samfunnsdelen til kommuneplanen er starta opp og kommunen sine langsiktige utfordringar, mål og strategiar er lagt.

Samfunnsdelen til kommuneplanen vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015.

Varsel om oppstart og forslag til planprogram for rulling av KPA til offentlig ettersyn: 17.03.2016.

Høyringsperiode frå 18.04.2016 til 17.06.2016. Fristen vart seinare forlenga.

Det kom inn 11 offentlege fråsegner og 6 private merknader til planprogrammet. Det kom òg inn 13 offentlege fråsegner og om lag 300 privat innspel til oppstart av planarbeidet.

Godkjenning av planprogram (Os kommunestyre): 20.12.2016, sak 119/2016.

Plan og bygningsutvalet (PBU) har gjort eigne vedtak på senterstruktur og sentersone for alle sentera i kommunen. Administrasjonen vurderte alle innspela etter vedtekne silingskriterium. Deretter er det gjort ei politisk vurdering og vedtak av alle innspela før ekstern KU-vurdering. I tillegg har temaområde, som strandsoneplanen, vore vurdert ved særskild handsaming.

Det har vore ei administrativ arbeidsgruppe som har hatt møte kvar månad i 2017 og 2018.

Det har vore følgjande møte i styringsgruppa:

- Orientering om funksjonell strandsone: 27.04.2017
- Synfaring funksjonell strandsone: 11.05.2017
- Fagdag funksjonell strandsone og senterstruktur: 16.06.2017
- Statusrapport og oppsummering: 07.12.2017
- Prinsipp senterstruktur: 22.02.2018
- Prinsipp silingskriterier: 22.03.2018
- Senterstruktur: 19.04.2018
- Senteravgrensing Nore Neset: 21.06.2018
- Gjennomgang innspel Nore Neset: 30.08.2018
- Senteravgrensing Søfteland og Funksjonell strandsone: 13.09.2018
- Senteravgrensing Lysefjorden: 27.09.2018

- Senteravgrensing Søre Neset: 18.10.2018
- Senteravgrensing Søre Øyane og Nore Øyane: 01.11.2018
- Senteravgrensing Osøyro, Kuven/ Varåsen, Hegglandsdalen: 22.11.2018 Gjennomgang innspel Osøyro: 06.12.2018

Os kommune har fått møte i Planforum i Hordaland fleire gonger i samband med arealplanen. Første gongen var 23.02.2016, då var det planprogrammet som vart diskutert. Andre gongen var 31.10.2017, då vart rammene for arealplanen diskutert, som vekstprognosar og senterstruktur. Tredje møte i planforum var 30.04.2019 for siste gjennomgang av utkast til plan før høyring.

I samband med gjennomgang av høyringsdokumenta har det vore følgjande møter i styringsgruppa:

- 26.04.2019 – orientering om nye dokument
- 24.05.2019 – gjennomgang av KU
- 29.05.2019 – fortsette gjennomgang av KU
- 06.06.2019 – gjennomgang føresegner
- 13.06.2019 – oppsamling og vedtak

Plan- og bygningsutvalet gjorde vedtak om å leggje planen ut på høyring på møte 13. 06.2019:

Plan- og bygningsutvalet gjer administrasjonen fullmakt til å leggje ut framlegg til ny arealplan for Os kommune ut til offentleg ettersyn når følgjande punkt retta opp:

- *Utvalet har gått grundig gjennom framlegg til KU og ROS og vurdert alle nye områder på nytt i høve nye opplysningar som er kome fram. Utvalet ber administrasjonen rette opp plankart og planomtale i samsvar med vedtak gjort i arbeidsmøta seinast 31.06.2019, for kvar område i eigen tabell.*
- *Utvalet vedtek at framlegg til føresegner og retningslinjer vert endra i tråd med vedtak gjort i arbeidsmøta, seinast 13.06.2019*
- *Utvalet ber administrasjonen legge inn i planomtale dei endringane som følgjer av ny gjennomgang av alle nye områder opp mot KU og ROS slik vedtatt av plan- og bygningsutvalet seinast 13.06.2019. I tillegg har utvalet følgjande merknader til planomtalen:*
 - *Karta og avgrensingane av senterområda må lagast i eigne fargekoder.*
- *Utvalet har følgjande merknad til rettleiar for felles leike- og uteoppfallsareal:*
 - *Må rettast opp i høve innspelsvedtak 13.06.2019*
- *Utvalet har følgjande merknad til rettleiar for visuelle kvalitetar:*
 - *Må rettast opp i høve innspelvedtak 13.06.2019*
 - *Må rettast opp i høve tilleggsforslag frå Arbeidarpartiet til andre avsnitt side 4 om opparbeiding av grøntareal.*

Administrasjonen har fullmakt til å gjera redaksjonelle endringar som ikkje endrar det vedtekne innhaldet i dokumenta.

Høyring og offentleg ettersyn av arealdelen vart gjennomført sommaren 2019.

I samband med revisjon av planen etter høyring har det vore gjennomført følgjande prosess i plan- og bygningsutvalet (PBU) for Bjørnafjorden kommune:

- 06.02.2020 - Orientering om arbeidet med ny arealplan
- 12.03.2020 -

- Framdriftsplan
- Gjennomgang private innspel til senterstruktur og bustad
- 23.04.2020 - Gjennomgang private innspel til infrastruktur, næring og strandsone
- 14.05.2020 -
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til fiske og sjø
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til landbruk
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til nye innspel
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til føresegner
 - Gjennomgang offentlege motsegn frå NVE og Forsvarsbygg
- 28.05.2020 -
 - Gjennomgang konkrete fråsegn frå STV og HFK
 - Gjennomgang motsegn mot enkeltområder frå STV og HFK
- 11.06.2020 - Gjennomgang prinsipielle fråsegn og motsegn frå FMV
- 25.06.2020 –
 - Arealoversikt og vurdering av gamle bustadområde
 - Gjennomgang krins for krins
- 26.06.2020 –
 - Orientering ny temaplan Oselvassdraget
 - Workshop føresegnene
 - Oppsummering utsette saker

I prosessen er det nytta følgjande prinsipp for handsaming av private innspel til høyring:

Avvist:	<ul style="list-style-type: none"> • P1 Innspel som er vurdert tidlegare og avslått • P2 Innspel om nye byggeområder • P3 Innspel om flytting av grenser eller flytting av areal. • P13 Innspel som er kome inn etter fristen er avvist med mindre det gjeld nye næringsareal, desse er vurdert så framti dei var mottatt før 15.02.2020.
Teke til følgje:	<ul style="list-style-type: none"> • P4 Innspel som viser til at arealbruk i KPA ikkje er i samsvar med vedtatt reguleringsplan eller kommunedelplan som framleis skal gjelde.
Teke til orientering:	<ul style="list-style-type: none"> • P5 Kommenterar og merknader som går på andre sin eigedom eller private avtaler. • P7 Spørsmål til planarbeidet og forslag til nye tema. • P9 Innspel som alt er lagt inn. • P10 Merknad til kunnskapsgrunnlag. • P12 Innspel som er del av pågåande planarbeid.
Vurdert:	<ul style="list-style-type: none"> • P6 Innspel som støttar opp under senterstrukturen. • P8 Forslag til betre og meir presise føresegner. • P11 Merknad til arealbruk som ikkje er i samsvar med deira ønskje. • P14 Upresis oppteikning er vurdert og ev. justert.

Revidert plan vart gjennomgått i møte i Planforum i Vestland fylkeskommune i januar 2021.

I etterkant av møte i planforum har administrasjonen hatt fleire sær møter med overordna instansar, som Forsvarsbygg, NVE og ikkje minst Statsforvalter.

Dei endringane som er gjort i planen er avklara med PBU for Bjørnafjorden kommune:

- 10.03.2021 - Orientering om arbeidet med ny arealplan – endringer i føresegner
- 21.04.2021 - Orientering – kva er endra etter møte i planforum
- 12.05.2021 - Workshop, del 1 – orientering frå administrasjonen.
- 26.05.2021 - Workshop, del 2 - førebels uttale frå Statsforvalter.

Administrasjonen er gitt fullmakt til å legge revidert plan ut på avgrensa høyring til offentlege mynde og dei som vert direkte omfatta av endringar etter offentlig høyring.

Revidert plan vart sendt ut på avgrensa høyring 24.06.2021, med frist for å kome med tilbakemelding 01.09.2021. Revidert plan vart sendt til dei fem overordna instansane som hadde motsegn til planen. Samstundes vart det annonsert på kommunen si heimeside at revidert plan var sendt ut på avgrensa høyring. Det var presisert at det ikkje var høve til å kome med nye innspel.

08.09.2021 var det dialogmøte med overordna mynde. I etterkant av dialogmøte har det vore administrative sær møte med dei fem overordna instansane som var med på dialogmøte. Kommunedirektøren har gitt utvida frist for samordna uttale til 01.10.2021 og utvida frist til Vestland fylkeskommune til etter møte i Fylkesutvalet.

Det er kome inn 13 private merknader og spørsmål til planarbeidet. Statsforvaltar har sendt inn samordna uttale frå statlege instansar, inkludert Forsvarsbygg, NVE og Statens vegvesen. Fylkesutvalet i Vestland fylkeskommune har behandla saka i møte 20.10.2021.

Merknadene vart gjennomgått i eigen workshop i PBU for Bjørnafjorden kommune 27.10.21, og behandla i møte 17.11.21.

2. gongs behandling og vedtak i Bjørnafjorden kommunestyre er planlagt til desember 2021.

8. OVERSIKT OVER OVERORDNA RAMMER OG RETNINGSLINER

8.1. Nasjonale forventningar og rikspolitiske retningslinjer

Viktige nasjonale føringar:

- Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Statlige planretningslinjer for samordnet bustad-, areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- Rundskriv T-5/97 om arealplanlegging og utbygging i fareområder/H-5/18
- Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling
- Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing i kommunene
- St.meld 15 «Leve heile livet»
- Nasjonal transportplan, 2018-2029

8.2. Regionale planar

- Regional planstrategi for Hordaland 2012-2016
- Regional transportplan 2013-2024 (ny plan under arbeid)
- Regional næringsplan 2013-2017
- Klimaplan for Hordaland 2014 - 2030
- Fylkesplan for Hordaland, 2005-2008 (forlenga inntil vidare)
- Regional plan for vassregion Hordaland 2016 – 21
- Fylkesdelplan for kystsona i Hordaland, 2001-2012
- Regional plan for folkehelse 2014 - 2025
- Regional plan for attraktive senter i Hordaland 2015 – 2026
- Regional kulturplan for Hordaland 2015 - 2025
- Rammeplan for avkjørsler 2013 - 2016
- Risiko- og sårbarheitsanalyse for Hordaland 2015
- Regional areal- og transportplan for Bergensområdet

For oppdatert informasjon om regionale planprosessar sjå <https://www.vestlandfylke.no/>

8.3. Kommunale planar

Gjeldande kommunedelplan (KDP) areal:

- KDP for vassforsyning
- KDP for avlaup/vassmiljø
- KDP for sentrum
- KDP for Bjåneshalvøya
- KDP for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, 2013-2020

Gjeldande tematiske KDP/temaplanar:

- Klima og energiplan (ny KLEM-plan er under utarbeiding)

- Skulebruksplan, 2010-2020
- Trafikksikringsplan 2014-2018 (skal rullerast – oppstart vår 2017)
- Strategisk næringsplan, 2004-2007
- Handlingsplan for landbruket
- Bustadsosial handlingsplan

Tematiske KDP/temaplanar under arbeid:

- Ny hovudplan for vassforsyning 2016 – 2027
- Ny hovudplan for avlaup 2016 – 2027
- Temaplan for kulturminne
- Trafikksikringsplan
- Klima, energi og miljøplan (KLEM-plan)
- Strategisk næringsplan for Bjørnafjorden
- Landbruksplan for Bjørnafjorden
- Bedredskapsplan for vatn og avløp
- Grøn mobilitet og infrastruktur (sykkel, gå og kollektivstrategi)

Områdeplanar:

- Områdeplan for Osøyro (under arbeid)
- Områdeplan for Hauge (under arbeid)

Interkommunale planar:

- Det er utarbeida ein interkommunal næringsarealplan for dei tidlegare kommunane Os, Fusa og Samnanger. Dette arbeidet har vore eit viktig innspel til rulling av arealdelen av kommuneplanen for Os, no kommunedelplan for Bjørnafjorden vest. Planen vart godkjent i kommunestyret 27.09.2015.

9. TEMARETTLEIARAR OG VEDLEGG TIL PLANEN

- Rettleiar for visuelle kvalitetar
- Rettleiar for felles leike og uteopphaldsareal
- Forvaltningsplan for Oselvassdraget
- Landskapsanalyse for Os
- Konsekvensutgreiing og ROS-analyse (inkl. vurdering etter Naturmangfaldslova)
- Risikokart frå 2012
- Støyvarselkart i samsvar med T-1442
- Overordna støyanalyse
- Kartlegging av funksjonell strandsone
- Temakart rasfare
- Temakart marin grense